

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

občina krško

Poština plačana v gotovini

Št. 14 · Letnik XI · 4. oktober 1990

Obisk iz Obrigheima

V organizaciji Društva za negovanje prijateljstva med občinama Obrigheim in Krško se je pri nas med 28. in 30. septembrom letos mudila v gosteh delegacija iz te prijateljske občine. Prišli so delavci tamkajšnje (zaradi viška energije zaustavljene) jedrske elektrarne, ki se v prostem času ukvarjajo z nogometom, in odigrali prijateljsko tekmo s člani kr-

škega Celulozarja. Z njimi pa je prišla še občinska delegacija, da bi se z vodstvom naše družbenopolitične skupnosti pogovorila o nadaljnjem poglobljanju sodelovanja in vzajemnih odnosov. Prinesli so tudi vsega spoštovanja vredno darilo: 95 knjig — izbor, ki naj bi našim prebivalcem predstavil Nemčijo, deželo Baden—Wurtemberg in občino

Obrigheim v njej. Knjige so izročili Valvasorjevi knjižnici in čitalnici v Krškem na krajši priložnostni slovesnosti, na kateri se je lepo videlo, da je vodstvo naše občine sicer novo, da pa prijateljstvo med prebivalci obeh

Vojko Omerzu, predsednik SO Krško v zahvali: »Upam, da ste prepričani, da ste knjige predali v prave roke. Bogastvo v knjigah in umetnosti znamo ceniti, zato smo še posebej veseli te bogate zbirke, ki ste nam jo podarili. Zelo sem bil presenečen, ko sem danes ob skupnem ogledu dela naše občine iz razgovorov spoznal, da jo poznate mnogo bolj, kot je to običajno za navadne popotnike. Nam bo to še zlasti predstavljalo obvezo, da se tudi mi spoznamo z vašo občino in da se odzovemo vašemu prijaznemu povabilu na obisk v Obrigheim.

skupnosti traja že dolga leta in da je pristno. To se je dalo razbrati iz vseh priložnostnih nagovorov gospodov župana v pokoju Ern-

Pater Metod je v stari samostanski knjižnici rad razkazal njeno neprecenljivo bogastvo. (Foto: Miloš Kukovičič)

Teden prometne varnosti!

(Foto: Črt Cargo)

Kadar ste samo malo pijani, vzite kot idiot. Ne dajte, da bi zaradi vas ugasnilo katero koli življenje. Tudi zaradi sebe

samega ne dajte. Tak dogodek boste veliko težje pozabili kot pihanje v balonček!

Nekomu je nekaj šinilo v glavo. Žal ne moremo natanko ugotoviti, komu in kaj je šinilo; če upoštevamo, da je bil to morda pravzrok celega zapleta, bi lahko skovali vprašanje: Komu je prašnilo v glavo? Posledica je bila, da se je okrog vsebinske zasnove Našega glasa dvignil prah in nenadoma smo bili mi, njegovi delavci, v vrstincu prepričevanj o tem, kaj bi bilo in česa ne bi bilo dobro ukreniti.

Nekaj časa je celo kazalo, da ne bomo objavljali drugega kot delegatska gradiva, s čimer pa se spet niso vsi strinjali. Končno je Predsedstvo SO sklenilo, da

naj bo tokrat številka takšna, kakršne so bile dosedanje.

O nadaljnji vsebinski zasnovi se bodo izrekli gospodje in tovariši delegati krških skupščinskih zborov. Z vsem spoštovanjem vam zato, dragi naši uporabniki prve kategorije, polgam na srce:

Imeli boste priložnost — povejte, kaj vam ni všeč, kako si zamišljate podobo tega Našega glasa, da bi bil po vaši meri. Če se boste (in kakor se boste) opredelili vi kot naša ciljna skupina, potem bo komurkoli karkoli malo težje šinilo v glavo. Mi pa bomo veliko lažje opravljali svoje delo naprej.

Gospod Ernst Ertl (drugi z leve) si je prislužil častni naziv »župan v pokoju«, ker je vso svojo delovno dobo vestno prebil na tem delovnem mestu. Na slovesnosti v krški knjižnici je v imenu gostov ogovoril zbrane in jim tudi prebral pismo g. Hoffmanna. Levo ob njem je prevajalec, gospod Olaf Lavrenčič. (Foto: Miloš Kukovičič)

sta Ertla in namestnika župana občine Obrigheim Franza Brandhuberja, iz prebrnega pisma obolelega občinskega odbornika in tajnika Društva za negovanje prijateljstva med občinama Hoffmanna, iz pozdravnih besed predsednika SO Krško Vojka Omerzuja. Zbiranje knjig je predlagal in za akcijo vseskozi skrbel gospod Hoffmann, izročili pa naj bi jih že ob selitvi krške knjižnice v nove prostore, a se je to iz različnih vzrokov venomer odmikalo. Tako darilo kakor slovesna izročitev sta omogočila še nadaljnje poglobljanje stikov med predstavniki in prebivalci obeh občin. Prijateljske vezi so se

Listino o prijateljstvu sta občini podpisali leta 1981, zblížali pa so ju v začetku sedemdesetih let skupni problemi: začetek gradnje jedrskih energetskih objektov pri obeh, izmenjava mnenj in izkušenj ne le o tehničnih plateh, pač pa tudi o tem, kako živeti v neposredni sosesčini jedrske elektrarne.

pričele tkati že pred mnogimi leti, saj jih je že dvajset minilo, odkar je gospod Hoffmann prišel prvič v naše kraje. »Ko sem prvič prišel v Krško, sem mislil, da o vaši deželi vem veliko, ugotovil pa sem, da dejansko poznam zelo malo,« je zapisal v svojem pismu — poslanici. »Šele tisto, kar sem se naučil od novih prijateljev, videl v muzejih in galerijah,

v vaši samostanski knjižnici, mi je dalo merilo za spoštovanje vašega naroda, ki je razumel, da mora celo v več kot 1000 letih tujega gospostva obdržati svojo identiteto, jezik in kulturo. Upam, da sem s to akcijo zbiranja knjig vsaj malo prispeval k temu, da kateri izmed prebivalcev vašega mesta spozna nekaj o moji deželi in njenem ljudstvu, ki smo jo, žal, napačno predstavili v mlajši preteklosti. Morda se jih bodo lotevali vsaj učenci in učitelji... Ravno v spreminjajoči se Evropi, kjer se narodi vedno bolj združujejo, je pomembno, da se med seboj spoznavamo. K temu naj prispeva naše darilo... Tako kot vaša dežela imamo tudi mi veliko problemov, ki jih bo treba rešiti! Medsebojno si naj zaželimo, da bodo kmalu vse težave prebrodene, da sence preteklosti izginejo in da se vsi obrnemo k eni dobri prihodnosti!«

V pogovorih, ki sta jih delegaciji obeh občin opravili med bivanjem gostov iz Obrigheima v Krškem, so se osredotočili na iskanje novih možnosti za poglobljanje že utečenih stikov in sodelovanja, ki je doslej potekalo v glavnem na ravni obeh občinskih skupščin ter med zainteresiranimi društvi. Skupne ugotovitve obeh delegacij so:

1. Dosedanje sodelovanje naj se dopolni z gospodarskim, čim bodo za to zagotovljene zakonske možnosti, pri čemer bodo v samem začetku možnosti za vnos tujega kapitala dokaj omejene.

2. Sodelovanje naj se okrepi z rednejšimi

Gospod Ertl: »Žal sem seznan knjig pozabil v hotelski sobi!« Vodja knjižnice, Ida Merhar, je darilo vseeno z veseljem sprejela. (Foto: Miloš Kukovičič)

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok center skupščine občine Krško — Naklada: 2100 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768 — Grafična priprava DIC, tozd Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno

temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod te-mi besedili podpisani.

vanja nemških otrok v Nerezinah. Obrigheim pa lahko zagotovi recipročno letovanje krških otrok pri njih.

5. Ob pluralnem političnem sistemu, ki ga začnemo, bi bila koristna izmenjava izkušenj z organizirano delo v izobraževalnem sistemu, na področju socialne politike in dejavnosti, v izobraževanju kadrov za obrt, o organiziranosti in dejavnosti strank.

6. Prijateljsko sodelovanje med obema občinama naj bo osnova za boljše poznavanje Krškega v ZRN ter Obrigheima v Sloveniji.

7. Obe delegaciji se strinjata, da je treba za leto 1991 pripraviti že v okviru tokratnega srečanja okvirni program.

8. Obe občini sta pričeli povezovati dve jedrski elektrarni, ki sta v vseh teh letih razvili mnogotere oblike strokovnjakov s drugega sodelovanja. Ti stiki naj ob doslej doseženi stopnji in obojestrni koristnosti ostanejo še naprej eden temeljev sodelovanja med občinama.

V program konkretnega sodelovanja v letu 1990 so zapisali obisk strokovnjakov s področja šolstva, socialne politike, izobraževanja obrtnega kadra v Krškem ter obisk strokovnjakov s komunalnega področja. Kot možne konkretne oblike sodelovanja so zapisali še izmenjalni obisk manjših turističnih skupin, obisk pevškega zbora iz Obrigheima v Krškem, izmenjavo otrok iz rokometnih klubov v vzajemnih trenažnih taborih, morebitno odprtje specializiranih trgovin s ponudbo iz obeh občin ali pa pridobivanje trgovcev, da bi v svojo siceršnjo ponudbo vključili tudi tako blago.

Prijateljska nogometna tekma med moštvoma jedrske elektrarne iz Obrigheima in krškega Celulozarja se je na stadionu Matije Gubca končala, kot se spodobi — z izidom 1:1. (Foto: Črt Čargo)

Nuklearna obratuje s polno močjo

Kot je že znano, je Rep. sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora 26. julija letos Nuklearni elektrarni Krško izdal vodnogospodarsko dovoljenje, ki je med drugimi pogoji obratovanja na novo določilo tudi najvišjo temperaturo, do katere sme NE segreti Savo. Ta t.i. delta T je po novem dovoljenju znašal 2°C v primeru, da je temperatura Save pri vstopu v elektrarno višja od

8°C . Zaradi te zahteve je bilo nujno zmanjšati obratovalno moč elektrarne in s tem tudi proizvodnjo električne energije. NE Krško se je zoper to določbo pritožila pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije. Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je s posebno odločbo, izdano v začetku septembra, elektrarni dovolil, da obratuje v skladu s pogoji, ki so veljali pred 26. julijem, dokler ne bo Vrhovno sodišče sprejelo odločbe v zvezi s pritožbo, in tako je elektrarna 11. septembra znova začela obratovati s polno močjo.

Poročilo o delovanju NE Krško

AVGUST 1990

Proizvedena električna energija: 365.056 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: $2,0^{\circ}\text{C}$
- maksimalni delta T: $2,00^{\circ}\text{C}$
- povprečni delta T: $1,88^{\circ}\text{C}$

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo **je bila v mejah** za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (trij — 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi — 200 GBq):

- trij 4,8 %
- ostali 0,07 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) **je bila v mejah** za zrak (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0,005 %.

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih avgusta:

- RAO srednje aktivnosti: 0
- RAO nizke aktivnosti: 0

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 7386.

SEPTEMBER 1990

Proizvedena električna energija: 378.334 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: $3,5^{\circ}\text{C}$
- maksimalni delta T: $3,42^{\circ}\text{C}$
- povprečni delta T: $2,16^{\circ}\text{C}$

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo **je bila v mejah** za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (trij — 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi — 200 GBq):

- trij 7,3 %
- ostali 0,44 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) **je bila v mejah** za zrak (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0,01%.

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih avgusta:

- RAO srednje aktivnosti: 74
- RAO nizke aktivnosti: 2

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 7462.

Dr. Dušan Plut v Krškem

Zeleni Slovenije bomo sodelovali z vsakomer, ki je pripravljen reševati ekološke probleme

Član predsedstva Republike Slovenije dr. Dušan Plut se je v petek popoldne (28.9.1990) v Krškem pogovarjal s člani Izvršnega odbora Zelenih Krškega. Na sestanku, ki je bil namenjen izmenjavi stališč o ekoloških problemih krške občine in Posavja, sta sodelovala tudi predsednik Zelenih Sevnice Alfred Železnik in član krškega izvršnega sveta za vprašanja varstva okolja, Boris Rostohar. Z največjimi krškimi ekološkimi problemi in pristopom Zelenih Krškega do njihovega reševanja je nekdanjega predsednika in še vedno najbolj uglednega člana Zelenih Slovenije seznanil sekretar krške stranke Silvo Mavsar.

Dr. Dušan Plut je najprej spomnil prisotne, da so Zeleni v Sloveniji sicer zrasi kot opozicija, vendar na tak način ni potrebno več nadaljevati v nedogled. Ob konkretnih ekoloških problemih naj bi Zeleni sodelovali z vsakomer, ki jih je pripravljen pomagati reševati, in to brez ideološkega predznaka. Čeprav je zavzemanje za skupne cilje, kot je na primer suverenost Slovenije, pomembno tudi za konkretno ekološko delovanje, naj bi bilo težišče delovanja Zelenih prav na lokalni ravni v spopadanju s konkretnimi, vsakdanjimi ekološkimi problemi.

Zaradi aktualnosti problematike je tudi dr. Plut največ časa namenil NE Krško. V zvezi s tem je poudaril, da se vse bolj potrjuje pravilnost prvotnega stališča Zelenih, ko so za rok zaprtja elektrarne postavljali leto 1992. Zdaj se namreč nahajamo v težko rešljivem krogu vprašanj zaradi nerešenega problema skladiščenja radioaktivnih odpadkov. Pri tem je Plut soglašal, da je logično in sprejemljivo suvereno odločanje Krčanov glede širitve začasnega skladišča RAO v NE Krško.

Milan Venek, član Izvršnega odbora, je seznanil Dušana Pluta z naslednjim stališčem Zelenih Krškega:

»Te dni je slovenska vlada Krčane obvestila, da pričakuje naše soglasje k razširitvi začasnega skladišča RAO znotraj ograje NE Krško. Zeleni Krškega smo doslej v celoti podpirali stališča vlade zaradi našega interesa, da se ta objekt zapre, in ker je ta vlada prva, ki se je odločila to tudi storiti. Vendar Krčani hočemo, da bi bilo to tudi res, zato zahtevamo, da vlada pove, kako namerava rešiti vsa vprašanja v zvezi z zaprtjem elektrarne. Rent je v zvezi s tem za nas bila in je še vedno obrobno vprašanje. S problemom razširitve skladišča RAO pa že nastopa razkorak med nami in vlado, morda pa tudi republiški Zelenimi, če jih jemljemo kot tiste, ki so v vlado postavili svoje ljudi. Upam sicer, da bomo našli skupni jezik, vendar pod nobenim pogojem ne bomo pristali, da se

ZELENE • zeleni krškega NOVICE

razširi začasno skladišče v Krškem. Ne glede na to, kaj vlada misli in pričakuje. Zavzeli se bomo, da skupščinska komisija izpelje javno razpravo do konca predvsem zato, da bodo ljudje imeli enkrat možnost, da so objektivno informirani. Če stališče občanov ne bo jasno, bomo zahtevali, da se razpiše referendum, in ko bo izpeljan, da se referendumsko odločitev spoštuje. Noben republiški minister, tudi zeleni, nam ne bo dajal suverenosti v odločanju samo v primeru, če bomo za razširitev. Če bomo Krčani proti, se skladišče ne sme razširiti!»

Boris Rostohar, član IS SO Krško, je v svoji razpravi večkrat poudaril interes Krčanov, da se vprašanje končnega odlagališča reši pred zapiranjem jedrske elektrarne. V primeru, da pride do intervencijskega zapiranja, bo po njegovem možnosti za gradnjo odlagališča zelo/malo in še manj, če zgradimo oziroma razširimo začasno skladišče pri elektrarni. »Ob republiškem referendumu o zaprtju NE Krško je potrebno razrešiti vse probleme, posebno še ekonomske, in zagotoviti gradnjo končnega odlagališča. Zavzemam se za to, da se za razširitev pri elektrarni sploh ne odločimo, saj to ne bi bilo gospodarno. Bojim se, da investitor, ki je pripravil scenarij širitve začasnega skladišča, ni videl realnih možnosti za zagotovitev sredstev za gradnjo končnega odlagališča!»

Po opravljenih obveznostih v krškem kulturnem domu ob republiškem srečanju defektologov si je član predsedstva R Slovenije dr. Dušan Plut vzel čas tudi za delovno srečanje s krškimi člani svoje stranke in z novinrji.

»Zaprte JE Krško pa ni le vprašanje vladnega programa, ampak mnogo širše civilizacijsko vprašanje, ki ga moramo dati v preverbo vsem državljanom Slovenije, ne glede na to, da bo rezultat lahko tudi drugačen, kot ga Zeleni pričakujemo,« je dejal Dušan Plut. »Zato moramo na vse možne načine obvestiti javnost, zakaj je JE Krško potrebno zapreti, in predvsem o tem, kakšna je naša strategija razvoja Slovenije in njene energetske oskrbe brez jedrske elektrarne. Napravili smo dobro potezo, ko smo ideološko neobremenjeno predlagali za energetski resor Miho Tomšiča, ki je sicer prenovitelj, a dovolj sposoben strokovnjak, da lahko izpelje našo strategijo. To tudi uspešno izvajajo, čeprav morda počasneje, kot bi si mi želeli,« je povedal Plut in v nadaljevanju navedel nekatere možnosti za nadomestitev električne energije iz JE Krško: graditev plinskih elektrarn, izvajanje projekta o smotni rabi energije, alternativne vire električne energije in tuje naložbe v našo energetiko.

V zvezi s plinskimi elektrarnami je omenil poleg lokacij v Mariboru in Ljubljani tudi možnost, da bi tako elektrarno postavili v Krškem, kjer je med drugim na razpolago že obstoječa infrastruktura. Glede smotnejše rabe električne energije, zlasti električne, je navedel primer Železarne Ravne, ki se je predvsem zaradi vse dražje električne energije

je odločila, da letno predela namesto 250.000 ton jekla 100.000 ton manj, zato pa na višji stopnji predelave. Dr. Plut je prepričan, da jim bodo slej ko prej vsi veliki porabniki prisiljeni slediti. Od alternativnih virov električne energije ne pričakuje čudežev, meni pa, da je stvaren delež malih HE, vse pomembnejša bo tudi uporaba sončne energije, v čemer naj bi čimbolj sledili razvitejšim deželam. Posebej pozorno je po njegovem potrebno spremljati ponudbe tujega kapitala, zlasti italijanskega in avstrijskega, za vlaganja v energetske objekte, ki so sprejemljive le, če bodo v investicije vključeni tudi ekološki stroški.

V nadaljevanju srečanja je tekla razprava tudi o drugih problemih: prašičji farmi na Pristavi, tovarni Videm in njenem ekološkem sanacijskem programu, predelavi komunalnih odpadkov in hidroelektrarnah v Posavju. Novi predsednik krškega odbora Zelenih Milan Kuplenik je opozoril na zahteve prebivalcev ob Krki za hitrejšo reševanje nekdanje dolenske lepote. Opozoril je tudi na potrebo po hitrejšem sprejemanju nove ekološke zakonodaje. Dr. Plut je na koncu obljubil občinskim in krajevnim odborom v bodoče večjo strokovno pomoč programskega sveta Zelenih Slovenije, v katero so vključeni tudi strokovnjaki, ki niso člani stranke, a podpirajo prizadevanja Zelenih.

Opus—press

Milan Kuplenik — novi predsednik Zelenih Krškega

Jamarski dom v Kostanjevici na Krki je bil prijetno in gostoljubno mesto za drugo volilno-programsko skupščino Zelenih Krškega, ki so jo imeli člani te stranke v petek, 21. septembra 1990. Ena osrednjih točk dnevnega reda je bilo poročilo o dejavnosti stranke od ustanovitve pred dobrimi sedmimi meseci, ko je 28 ustanovnih članov sprejelo začasni program dela in izvolilo začasno vodstvo stranke. Milan Venek, prvi predsednik krških Zelenih, je svoje poročilo sklenil z naslednjim:

»Krški prostor je nakopičen s tolikimi eko-

loško spornimi tehnologijami in najrazličnejšimi negativnimi vplivi na okolje kot le malokateri v slovenski državi. Medsebojna povezanost politike, gospodarstva in ekologije se je pri nas zaradi slabe politike odrazila v obubožanem gospodarstvu in katastrofalnem stanju na področju ekologije. Ker lahko Zeleni ekološka vprašanja rešujemo le v urejeni in pravni državi s sistemom, na katerega je možno vplivati, smo se organizirali kot stranka in si v prostoru izborili potrebne možnosti in vpliv. Pred nami pa je intenzivnejše delo na področju ekologije in vprašanj prijaznejšega človekovega okolja. Zeleni moramo zato v prihodnjem obdobju več delati na področjih, ki nas opredeljujejo kot gibanje, kar bo nedvomno lažje doseči zdaj, ko smo organizaciji zagotovili najnujnejše pogoje za delo.«

Zeleni Krškega so na skupščini sprejeli statut občinske organizacije in po bogati razpravi zastavili nov program dela. Izvolili so tudi nove organe stranke, ki ji zdaj predseduje Milan Kuplenik iz Kostanjevice na Krki, ki se je izkazal predvsem z delom v tamkajšnjem krajevnem odboru Zelenih.

Opus—press

ZELENI KRŠKEGA

Cesta krških žrtev 14
68270 Krško

Zadeva: OBVESTILO JAVNOSTI

Zeleni Krškega smo bili prejšnji teden (18.9.1990) s strani urednika Ivana Kastelica obveščeni, da zaradi zahteve predsednika skupščine občine Krško Vojka Omerzaja do nadaljnjega ne moremo več objavljati svojih prispevkov v občinskem glasilu NAŠ GLAS. Razlog naj bi bil v tem, da je predsednik (nenadoma) ugotovil, da je NAŠ GLAS le delegatsko glasilo, ki naj bi objavljalo gradiva za zasedanja občinske skupščine in v zvezi s tem le »uradna« stališča. Po skupnem protestu Demosovih strank (prepoved se je nanašala na vse stranke v občini) pri predsedniku izvršnega sveta občine Krško, je ta zahteval od urednika, da do prvega zasedanja skupščine nadaljuje z dosedanjim uredniško politiko, podobno odločitev pa je sprejelo tudi predsedstvo občine (26.9.1990). Zeleni Krškega menimo, da ta poskus omejevanja obveščanja občanov ne sme mimo javnosti, še zlasti, ker je to le nov primer avtokratskega obnašanja in ravnanja prvega človeka naše občine. Spomnimo se le na njegovo nedavno prepričitev razprave koordinatorju Demosa na posvetu glede širjenja skladišča RAO pri JE Krško. Bralci občinskega glasila dobro vedo, da je Naš glas postal v precejšnji meri res »naš« oziroma sprejet pri občanih šele potem, ko se je urednik odločil, da poleg suhoparnih delegatskih gradiv objavlja tudi zapise širšega dogajanja v krški občini. Bilo pa je več primerov, ko so delegati zahtevali objavljanje vprašanj in odgovorov, kar pa pogosto ni bilo mogoče, ker jih odgovorne osebe niso pripravile. Kljub temu takrat ni nihče protestiral, da je Naš glas predvsem delegatsko glasilo.

Resnici na ljubo je treba povedati, da so v Našem glasu leto za leto izhajale posebne priloge ali informativni kotički takratnih subjektivnih sil oziroma DPO od partije do mladine, od SZDL do sindikata in takrat se seveda nihče ni vprašal, če morda Naš glas le ni

Udeleženci volilno-programske konference Stranke Zelenih iz občine Krško v Kostanjevici. (Foto: Slavko Sintič)

pravo mesto za bombardiranje občanov z eno samo resnico... Morda je nekoliko neskromno, a prepričani smo, da so bili prav prispevki Zelenih najpomembnejši vzrok za navedene zahteve župana. Našo oceno njegovega početja utemeljuje tudi ne tako star poskus, da bi zahtevo Zelenih po celoviti obravnavi občinskega sistema obveščanja v novih razmerah in oblikovanju organa, ki bi skrbel za uresničevanje v skupščini dogovorjene uredniške politike Našega glasu, interpretirali kot prizadevanje po nadzoru nad tem medijem. Tako ravnanje kaže na kruto resnico, da se v krški občini težko prebija slovenska pomlad, kaj šele da bi se razcvetela. Zeleni Krškega najostreje protestiramo proti poskusom onemogočanja javnosti našega dela in enakopravnega vključevanja različnih mišljenj ter stališč v družbeno dogajanje naše občine.

Predsednik: Milan Kuplenik

Franc Černelič:

Izvršni svet je že zabredel v delo!

Ena izmed posledic demokratizacije slovenske družbe je tudi zahteva javnosti po seznanjenosti z delom tistih, ki so jim na volitvah zaupali mandat. Tako se bo (k sreči) očitno ustalila navada, da bodo vodilni možje v krški občini svojim volilcem predstavljali svoje delo, najpomembnejše probleme, s katerimi se srečujejo, in rešitve zanje. Zato boste, spoštovani bralci, v Našem glasu odslej tudi zasledili bolj ali manj stalno rubriko, v kateri bodo zabeleženi razgovori s predsednikom občinske Skupščine ali Izvršnega sveta. Pomagale vam bodo, da boste v strnjeni obliki spremljali najpomembnejše dogajanje in nastajanje odločitev, pomembnih za našo družbenopolitično skupnost.

Izvršni svet je — po besedah njegovega predsednika, Franca Černeliča, sedaj že prevzel stvari v svoje roke, obvladujejo položaj, vsak resor dela konkretno in se ne iščejo več. Rešitve so na vsakem področju jasne, je pa pri tem vrsta omejitev, ki jih je treba nekako prebroditi od primera do primera.

V gospodarstvu sta dve zvrsti težav:

Prva je produktivno gospodarstvo v delovnih organizacijah, iz katerih se dobiva denar (kapital) skozi prispevno stopnjo oziroma druge oblike dajatev, in ta kaže verjetno slabšanje stanja. V svojem konceptu dela so zastavili, da se ne bodo vmešavali, ker je občina v bistvu koristnik, ki ne proizvaja novih sredstev (vrednosti). Rekli so, da se ne bodo vmešavali ne v kadre in ne v način dela, zadevo pa spremljajo in če bo kje šlo izrazito napačno, bodo pač morali (zaradi interesov celotnega prebivalstva) dobiti informacije in spodbuditi razvoj v pozitivnejšo smer.

Takoj za tem so komunalni plani, dejavnosti gospodarstva, ki pa obremenjujejo občinsko vlado, saj je ogromno obljubljenega, ogromno je pripravljene v tisti fazi, da so ljudje že svoj denarni prispevek (delež) zbrali. Dela so praktično čakala do sedanjega trenutka in imajo ogromno pritožb, intervencij, zahtev, da je treba dela začeti po zastavljenih terminih. **Predvsem se pri tem ljudje bojijo dveh stvari:** da bodo še za naprej samo obljube in da bodo vremenske razmere dela odmaknile ter upravičile neizvrševanje obljub. Ljudje, krajan pričakujejo, da je ta vlada že tista, ki lahko stvari na hitro spremeni, da lahko nekaj **odredi**. Žal pa je obljub preveč, tako glede na fizične kot na denarne možnosti. Ta trenutek se ne morejo postaviti v vlogo rabsodnika in odrediti prioritete izvajanja del glede na prodornost posamezne krejvne skupnosti. Preko člana IS Francija Glinška skušajo podatke zbirati in

usklajevati, zato tudi hodijo po krajevnih skupnostih... Slika je taka, da očitno ne bo mogoče vsega dokončati v kratkem času.

Franc Černelič: »To zmanjšuje videz naše učinkovitosti in krni program za leto 1991; gre za stvari, ki so bile opredeljene in za katere tudi menimo, da jih je enkrat treba izvršiti. Končno gre v novem konceptu tudi za to, **da bo delo načrtovano**, da se bo enakomeren (ne enak) razvoj nadaljeval, ne pa da bodo imeli prednost »padalci« glede na svojo agresivnost. Ogromno kritik v krajevnih skupnostih gre na račun racionalnosti izrabe razpoložljivega časa in denarja. Po drugi strani dosedanji materialni SIS-i zagotavljajo, da gre za **dogovorjeno ceno enot, in ne časa izdelave. To pomeni, da če kdo dlje časa dela za isto ceno, gre to v njegovo škodo.** Je pa v komunalnem delu (urejanju) zaostanek.

Naredili smo tudi preglednico vložkov komunalnih sredstev zadnjih štirih let v posamezne krajevne skupnosti. Iz nje se vidi, da je bila glavnina sredstev v Krškem, da pa nekatere KS niso dobile popolnoma nič ali pa le nekaj malega pri vodovodih, lokalnih cestah... Iz tega izhajajo obveznosti tudi za naprej, postavlja se vprašanje, kako načrtovati razvoj. Ni republiških izhodišč, nekatere zadeve nas vežejo za nazaj, ker so bile obljubljene in je zanje že bil zbran denar. Te obveznosti bomo morali uresničiti, kar pa pomeni, da bomo pri načrtovanju del v IS dokaj omejeni. Verjetno bo potrebnih precej polemik, preden bomo uskladili naš letni delovni in finančni plan...«

Družbene dejavnosti do novega leta brez pretresov!?

IS ocenjuje, da do novega leta ne bi smelo priti do hudih problemov in stresov pri družbenih dejavnostih. Vendar se je dodatno pojavilo vprašanje vzdrževalnih del: nekaj kotlov za centralno ogrevanje, streh, beljenja..., bivalni in delovni standard v šolah pada, ker je očitno bil nekoliko umetno postavljen. Osnovni standard v družbenih dejavnostih bodo skušali obdržati, hudo slabo sliko beleži občina na področju varovanja kulturne dediščine, letos niso pravzaprav zagotovili še nobenega denarja Zavodu za spomeniško vrstvo, ki je določena dela opravil... Denarja se preprosto ni dovolj nabralo, saj sistematika zbiranja sredstev ni bila usmerjena tako, da bi se sredstva za to področje namensko zbirala. Ugotavljajo, da pravzaprav nimajo izdelanih načrtov za sanacijo tistih mestnih jeder, ki jih je treba ohraniti v stari obliki: v Brestanici, Leskovcu, Kostanjevici, delu Krškega. Tudi če bi sredstva imeli, ne morejo vlagati, ker ni dokumentov. Zato je pred vlado dilema, ali naj gre vsiljeno (tudi nezakonito) v določene posege, usmeritve, ali pa naj dopusti, da se dokumentacija pripravi, da se bo jasno vedelo, kaj se bo varovalo in kaj ne. Je pa, žal, že pozno, ker se za Kostanjevic že preko deset let samo načrtuje, konkretnega vložka pa ni. Tako bo treba kulturno dediščino poenotiti in reči, kaj je v občini (vseeno, ali na Malem Kamnu, na vrhu Gorjancev ali kje vmes) treba ohraniti naslednikom, kaj nas kot označuje kot skupnost in za kaj je potrebno zagotoviti sredstva ter organizacijo.

Letos bi morala v družbenih dejavnostih potekati transformacija SIS-ov v novo obliko. To je prehodno leto, vendar do trenutka, ko so se v novem IS s tem začeli ukvarjati, pravzaprav še ni bilo popolnoma nič narejenega. Tudi jasnih republiških izhodišč še ni,

Cenejši kvadratni meter stanovanja!

Franc Černelič: »Čprav gre za materialno proizvodnjo, sodita v ta kompleks tudi stanovanjsko in komunalno gospodarstvo. Tu bi morali opraviti določene posege, vendar zopet čakamo na transformacijo organiziranosti javnih podjetij v naslednjem letu. Kaže pa, da bo le treba poceniti gradnjo: kvadratni meter stanovanja bo moral biti cenejši, kot je sedaj. Druga stvar pa je, ali bomo lahko na temeljih, ki so bili doslej postavljeni z zemeljsko, komunalno infrastrukturo, nadaljevali tako, da bi te velike površine izkoristili po zastavljenem konceptu. Kaže, da tega finančno ne bomo zmogli, razen če bomo še nadaljnjih pet let zanemarjali vsa ostala področja in gradili na tem, kar je doslej zastavljeno ter komunalno urejeno. Najbrž v taki meri ne bo šlo naprej, čeprav je bil vložek v pripravo komunalne infrastrukture velik. Skupščini se bo morala odločiti o usodi tega ukrepa in ugotoviti, kaj tak poseg za naš prostor pomeni.«

razen sugestije o morebiti še enem prehodnem letu. To pomeni, da bodo vplivi, ki bi jih morala občinska vlada imeti na planiranje, izrabo sredstev, usmeritev..., razdeljeni na več struj, ki se jih ne da preprosto presekat, ker je za njimi trenutno še zakonodaja. Zavedajo se obljub, da bodo ukrepali in organiziranost izboljšali, racionalizirali — vendar pa se tudi zavedajo, da se je lotiti transformacije na svojo roko, postaviti novo obliko, ne da bi ta temeljila na novi zakonodaji, dobro samov primeru, da zadeneš isto smer, sicer tako prehitavanje ne da nikoli dobrega rezultata.

Franc Černelič: »Imamo že skoraj dokončno izdelane oblike in osnutke shem za reorganizacijo upravnih organov. Tu bo prišlo tudi do zmanjševanja, zato iščemo možnosti, da bi strokovne ljudi, tiste, ki imajo znanje in ki bi morebiti bili na seznamu viškov, preusmerili. Način preusmeritve naj bi bil čim manj boleč, padec v socialni pa čim manj občuten. Seveda, če se nam zgodi, da bo v gospodarstvu prišlo do kolapsov, da bo veliko ljudi »na čakanju«, potem bo prav gotovo tudi ta postopek moral steči hitreje in socialnega varstva ne bo moč zagotavljati v taki obliki, kot razmišljamo. Mislili smo na postopno organizacijo nekih drugih oblik — malih podjetij, na prehod dela ljudi v neko dejavnost, s katero si sami lahko zagotovijo potreben življenjski standard. Vse to se nam lahko zruši. Zaenkrat je koncept še vedno tak, da imamo jasno sliko o tem, kaj v upravnih organih potrebuje-

mo, kaj pa je lahko profitno zunaj uprave, a je trenutno še v njej, in da poskusimo dati možnost ljudem, ki bi lahko samostojno začeli... Če bo zelo velik pritisk tudi drugih, iz združenega dela, potem se bo seveda prostor zmanjšal, saj na hitro ne bo ne kapitala ne trga za množico ljudi. Zato imamo seveda zelo velik interes, da združeno delo čim bolj obstane, da se reorganizira in organizira v taki obliki, da bi centri profita ostali vsaj kot centri golega preživetja. Za reorganizacijo upravnih organov ni javnih in pravih izhodišč iz Republike, čeprav smo bili sklicani na posvet, kjer smo mislili, da bomo dobili zelo jasne usmeritve. Nekatere smo sicer dobili, vendar hudo določne niso. Pokazalo pa se je, da smo doslej razmišljali in ukrepali v pravo smer.«

Ravno zaradi problema zaposlitve presežkov delavcev, ki so lahko v nezavidnem položaju, so skušali intenzivirati raziskave možnosti za razvoj obrti in drobnega gospodarstva. Tudi tu takoj naletimo na problem denarja: napajanje sicer že ustanovljenega razvojnega (rizičnega) sklada komaj da lahko omenimo. Vendar pa brez tega ne gre. Določene stvari bomo morali postaviti kot prioriteto in jih razvijati zato, da bi zadovoljili osnovne zadeve.

»Ob srečanju z nekaterimi ljudmi poslušamo tudi očitke, da nimamo nobene kadrovske politike, ker nam iz državne uprave ljudje odhajajo na svoje,« pravi Černelič. »Dejstvo pa je, da gredo na svoje v glavnem vsi tisti, ki so ob službi že itak delali še kaj dodatnega in so v bistvu že izvajali dva posla. Glede na zakonodajo se morajo odločiti, ali bodo opravljali dela v upravi ali pa se bodo posvetili svojemu poslu. Tu pač ni moč biti tako dvojen. Vsakdo ima pravico, da se sam odloči, kje in kaj bo delal. Nihče ni bil na noben način postavljen pred dejstvo, da bi čutil, da je odveč.«

Kmetijska škoda zaradi suše

Drugi del gospodarskih težav ima krška občina letos v kmetijstvu. Hud problem je suša — škoda je ogromna, vendar zaradi Nuklearke zopet ne pridemo v program solidarnostnega pokrivanja škode. Pri iskanju sredstev znotraj občine se je kaj kmalu pokazalo, da karkoli bi postrgali, ne bi pokrilo niti desetinke tiste škode, ki jo je pustila suša na koruzi, krmi, v živinoreji, sadjarstvu...

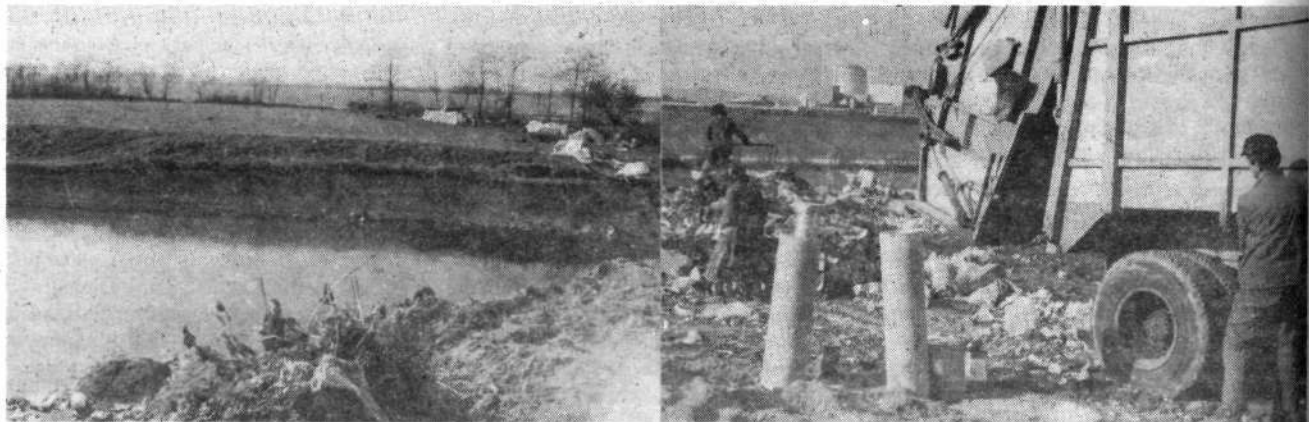
Franc Černelič ocenjuje, da se bomo pri kmetijstvu in turizmu morali soočiti s problemom opredelitve prednosti: naj bo to pitna voda ali hrana. Krško polje je po republiških planih rezervat tako hrane kot vode. Oboje skupaj pa ne bo šlo, ker se preprosto ne da onemogočiti predoziranja gnojil in škropiv in preprečiti onesnaževanja podtalnice. Vprašanje pitne vode lahko sicer v občini rešujemo tudi drugače, saj so alterna-

tivni viri dovolj bogati in kakovostni, da lahko zaradi našega lokalnega interesa zanemarimo pitno vodo na Krškem polju in forsiramo kmetijstvo. Sta pa to zelo težki dilemi, ki ju je treba razčistiti, kajti če varujemo pitno vodo, potem kmetijstvo ne more biti intenzivno, posledica pa je gospodarska škoda. Je pa vsekakor Krško premajhen prostor, meni predsednik Černelič, da bi lahko sami sprejeli tako odločitve, se požvižgali na širše interese po pitni vodi in razvijali kmetijstvo. Če pa bomo pitno vodo varovali tudi za druge, potem bomo morali dobiti določeno namdestilo za zmanjšano proizvodnjo hrane.

»Ogromno pritožb imamo na račun komasacij in odnosov ob tem. Ljudje si prej niso upali, sedaj pa prihajajo. Po eni strani zaupajo, da bodo sedaj lahko povedali, kaj jih teži. Vlog je kar precej, niso pa vse hitro rešljive. Proces bo še trajal — nekatere zadeve so itak v normalnem sodnem postopku — kaže pa na določene posege, ki so bili opravljeni ne dovolj tenkočutno in človeško. Posledice so pritožbe! Je pa seveda tudi nekaj takih pritožb, ki izhajajo iz tistega svojstvenega človeškega EGA, ki nima podpore niti v okolju. Te stvari bomo nekako skušali ločiti!«

Romsko nasilje ustaviti na vsak način!

Problem Romov je po mnenju krškega Izvršnega sveta presegel gospodarski in socialni vidik. Dejansko se dogaja, da Romi že grozijo ljudem, čeprav se skušajo držati meja zakonitosti, ko jih milica ne more preganjati zaradi kršitev. Prevladalo je stališče: »Ne smemo dovoliti, da bi Romi zganjali teror nad okoliškim prebivalstvom. Če bo do tega še naprej prihajalo, če se bodo obnašali drugače kot ostali krajani, jih bomo pač morali na kakršenkoli (tudi ostrejši) način spraviti v red. Bomo zoper njih pač morali najti učinkovite ukrepe, saj nimajo nobene drugačne pravice, kot jo imajo ostali prebivalci. Ne moremo kar tako mimo nenehnih pritožb zaradi kraj, ne moremo sprejeti, da ljudje opuščajo področja, kamor Romi zahajajo zaradi tega, ker se jim ne zdi vredno obdelovati zemlje. Ne zadovoljijo se le s tem, da kradejo pridelke, pač pa povzročajo še dodatno škodo: če potrebujejo storž koruze, tako dolgo iščejo najlepšega, da iz čiste objestnosti pomendrajjo še veliko več pridelka. Prej ali slej se bodo pač morali začeti zavedati, da bomo prvotne prebivalce nujno zaščitili. Nikakor se nam ne sme dogajati,« pravi Černelič, »da bodo starejši ljudje jokali in jadikovali zaradi tega, ker se čutijo nemočne proti mladcem (tudi oboroženim), ki se obnašajo neprimer- no. Posledice bodo morali nositi Romi sami — morda tudi vsi tisti, ki se obnašajo primer- no — na račun prestopnikov.«

Romsko bivališče tik ob delovnem mestu, nad idiličnim jezercem odcednih voda vrbinske deponije komunalnih odpadkov.

Pritožbe zoper obnašanje Romov

Že od nekaj prejema vodstvo občine Krško (prej na OK SZDL, sedaj pa na IS in še kam) pritožbe zoper obnašanje Romov. Prebivalci Dolenje vasi, Senuš in nekaterih drugih krajev se pritožujejo, da Romi razgrajajo okoli njihovih hiš (ponekod že dve leti), grozijo z orožjem... Zato je občinski Izvršni svet naložil svojim članoma Danilu Siterju in Francu Pavlinu (zaradi škode, ki nastaja, pa menda tudi Toniju Koršiču), da z Romi iz naše občine navežejo stike, se z njimi pogovorijo in skušajo najti rešitev. Ker je ta problematika očitno prišla do točke, ko jo bo neizogibno treba rešiti, smo v Našem glasu sklenili, da pri odgovornih za ta vprašanja zberemo nekaj mnenj. Prvega smo za oceno položaja zaposlili Franca Pavlina, ki ima na skrbi delo Občinskega sekretariata za notranje zadeve in občo upravo.

Franc Pavlin: »Razgovore smo sicer opravili, a očitno ne zaleže ne lepa beseda ne dobra volja z naše strani in ne dogovor. Najbolj pri vsem tem zapleta zadevo preseljevanje romskih družin v poletnih mesecih. Z odhodom v drug kraj za seboj zabrišejo sledi, tako da se ne da zlahka ugotoviti, kje so kaj poškodovali, komu so grozili... Novomeški pridejo sem, naši gredo tja ali kam drugam; na videz so vsi skregani med sabo in drug o drugem »nič ne vedo«!

Mislím, da brez sodelovanja vseh služb — inšpekcije, Centra za socialno delo, Postaje milice — in brez dosledne skupne politike in brez sodelovanja Romov stvari ne bomo premaknili na bolje. To je dejstvo, dejstvo pa je tudi, da takega obnašanja v prihodnje ne bomo dovolili. Zaradi Romov imamo ponovno probleme z izvedbo komasacije: prizadeti pristajajo na ta poseg le pod pogojem, da se z območja izselijo Romi. Zato smo na Izvršnem svetu sprejeli tudi nalogo, da poščemo mesta, kamor naj bi se Romi preselili. Prostor na novi lokaciji naj bi jim odredili domačini — če bomo to storili mi, pri bodočih sosedih Romov nikakor ne bomo naleteli na razumevanje.

Naslednja možnost je, da se odpovemo delu komasacij in pustimo Rome tam, kjer so, vendar samo tiste, ki so v teh naseljih že več kot deset let. Ta možnost je seveda dvomljiva že zaradi pomanjkljive evidence. Obstajali so načrti, da bi najbolj pozitivno usmerjene Rome pritegnili v konkretne akcije in bi oni s svojim zgledom postali jedro socializacije tudi za ostale. Seveda pa se razhajajo stališča o tem, ali je bolje, da jih iz okolja izselimo ali pa jih pustimo tam, kjer so. Izkušnje kažejo, da »pozitivni« ne morejo pritegniti ostalih, ker množica zaduši njihovo iniciativo. Zato je tudi socializacija uspela le pri tistih (in to ne iz naše občine!), ki so se izselili iz romskih naselij, pa še ti so imeli vrsto težav, da so normalno zaživelí.

Vsekakor pa tako, kot je sedaj, ostati ne more in če bo treba, jim bomo nekatere stvari vsilili. Razmišljamo tudi o tem, da bi se za delo sposobni Romi udeleževali javnih del, nekaj bi se morda dalo urediti s prilagajanjem sistema socialne pomoči. Tu imamo zvezane roke zaradi veljavne zakonodaje in verjetno bo treba ukrepe pričeti uresničevati prav tu. Res pa je, da bomo pri Romih nekaj dosegli le, če bomo upoštevali spoznanja sociologije in psihologije o njih, in če se bomo sprijaznili s tem, da samo zlepa ne bo šlo. S tem ne mislimo na nikakršne brutalne postopke, pač pa, recimo, na to, da se bodo za delo sposobni Romi morali navaditi prevzemati vsaj sezonska dela, javna in kmečka. Tudi pri občanih bi bilo zanje marsikje delo — le dokazati bodo morali najprej, da so vredni zaupanja! Zato mislim, da jim bo delovne navade le treba vsaj v začetku malo vsiliti, da jim o treba nekaj stvari v naseljih urediti (vodo, na primer), a ne kar vsem povprek. Morda kot nagrado ali moralno oporo prizadevnim, delavnim. Seveda pa tu zopet trčimo ob dejstvo, da so vodje naselij običajno največji negativci, nasilneži... Tam, kjer so že pred leti (na primer v Šentjernej) začeli s tem, so romske skupnosti že dosti napredovale v primerjavi z našimi.

Trg delovne sile bo za vse enak in ne bo prostora za pretirano podpiranje nedelavnosti, ker bodo socialni fondi obremenjeni, dotok vanje pa šibak.

Seveda moramo, če naj dosežemo uspeh, delati strokovno. Držati se moramo obljub, službe morajo spoznavati njihove navade, značilnosti... Romi so, na primer, klavstrofobi, in če vemo, da zaprtega prostora ne prenesejo, potem moramo razumeti, da bo Rom najprej ali pa kar hkrati s svojo družino v hišo spravil živali, tako se hoče prepričati, da hiša-zaprta prostor - ni nevarna. Včasih minejo leta, preden se ta strah prevlada. Pri otrocih je verjetno vzgoja lahko malo intenzivnejša. Tako je, na primer, šolanje otrok Romom prineslo pismenost, imajo odvjetnike, vozniške izpite in vozila, organizirajo se, zavedajo se pomena denarja...

Končni cilj vsega tega je, da se vključijo v družbo, da v njej ne bodo njenih dobrin le uživali, ampak jih tudi pomagali ustvarjati! Družbi bo zmanjkovalo denarja in vsi za delo sposobni se bodo pač morali lotiti sei primernih del. Zato tudi želimo vplivati na sprejemanje in spreminjanje zakonodaje v Republiki Sloveniji.

Zbiranje razmišljanj o reševanju romske problematike bomo še nadaljevali.

Pogovor za zaprtimi vrati

O Krškem brez Krčanov

Predsednik krške občinske skupščine Vojko Omerzu je že 4. 9. letos poslal republiškemu Izvršnemu svetu (ponovno) obrazložitev problema, ki v Krškem postopoma, a vztrajno nastaja v zvezi s predvideno napolnitvijo obstoječega (prehodnega) skladišča srednje in nizko radioaktivnega odpada (RAO). Če bo namreč NEK obratovala brez kakršnih koli nepredvidenih dogodkov, ki bi nujno bistveno povečali dotok RAO v obstoječe skladišče, bo to polno leta 1992, torej nekaj let prej, kot je po odločitvah sedanje vlade predvidena (1995) zaustavitev NEK. Glede na to, da lahko »z gotovostjo trdimo, da odlagališča za RAO do leta 1992 ni moč pričakovati, se seveda postavi vprašanje, kje naj bo za dobo treh let uskladiščen na novo nastali RAO«. Tako je nastajajoči položaj opisal Vojko Omerzu. Volumen RAO pa se bo zaradi predvidene zaustavitve nujno še povečal.

Krška občinska Skupščina je 31. maja 1990 imenovala svojo komisijo, ki naj bi namesto bivše SZDL vodila javno razpravo

(Foto: Slavko Simitič)

opredeljanem širjenju začasnega skladišča RAO znotraj ograje NEK. Ravno tako so se z NEK tudi dogovorili, da naj ta pripravi študijo z odgovori na vprašanja, kako ravnati z RAO takrat, ko naj bi prišlo dočasne zaustavitve elektrarne, oziroma **koliko prej bo treba NEK zaustaviti, da bo v začasnem skladišču pri NEK še dovolj prostora, ko bo elektrarna zaustavljena, končno odlagališče RAO pa še ne bo zgrajeno.** Če naj bo vodenje javne razprave

Republika Slovenija
Skupščina občine Krško
Predsedstvo
Datum: 27.9.1990
Skupščina republike Slovenije
— predsedniku dr. Francetu Bučarju
61000 Ljubljana

Kot vam je znano, naj bi bila usoda krške Nuklearne elektrarne zapečateni leta 1995 z njenim zaprtjem in s tem koncem obratovanja. V tem okviru ostaja odprtih še kopica vprašanj, med katerimi so za našo občino in njeno prebivalstvo ter hkrati za vse Posavje poglavitna: rešitev problema začasnega skladiščenja nizko in srednje radioaktivnih odpadkov ter gradnja trajnega odlagališča teh odpadkov ter izrabljenega goriva.

Obe temeljni vprašanji se kot rdeča nit vlečeta na zasedanjih zborov krške občinske skupščine že okoli deset let, še posebej zaostreno pa v novi skupščini.

Ker smo v vseh dogajanjih, povezanih z NEK, neposredno prizadeti in ker nam nova delegatska skupščina očita neodločenost oziroma premajhno vključevanje v razreševanje omenjene problematike na vse ravneh, smo si v zadnjih mesecih izborili zagotovila predstavnikov republiške vlade, da bodo poslej naši predstavniki, najmanj kot »opazovalci«, vabljeni na vse pomembnejše sestanke, kjer bodo obravnavali zadeve o NEK. Še posebej smo zahtevali našo prisotnost na sestankih Medrepubliške koordinacije za jedrsko energijo.

Prvi tak sestanek je bil v sredo, 26. 9. 1990 na Otočcu, za katerega na SO Krško sicer nismo dobili uradnega vabila, a je njen predsednik, Vojko Omerzu, kabinetu podpredsednika RIS dr. Šešerka po telefonu izrazil željo, da skupaj z našim delegatom v Zboru občin Skupščine RS sestanku prisostvuje kot opazovalec. Kljub odgovoru, da njuno sodelovanje ni predvideno, ga je Predsedstvo SO zadolžilo, da gre na Otočec in tamkaj poskuša ponovno zagotoviti prisotnost obeh na omenjeni seji. Pri tem, žal, ni uspel.

S potekom »zadeve« je danes (v četrtek, 27. 9.) obvestil Predsedstvo SO na izredni seji, na kateri so njegovi člani sprejeli sklep, da Skupščini R Slovenije oziroma vam, spoštovani gospod predsednik, pošljemo takoj naš uradni protest.

Še enkrat naj poudarim, da nas je postopek razočaral, ne samo zaradi tega, ker vztrajamo v prepričanju, da prinaša urejanje problematike NEK, njenega obratovanja ter zapiranja še največ neposrednih posledic prav krški občini in Posavju, temveč tudi zategadelj, ker vztrajamo, da tako občutljiva problematika ne more in ne sme mimo nas, v vseh fazah njenega reševanja.

Čeprav smo v današnji izdaji časopisa Delo prebrali, da so na omenjeni seji včeraj sklenili, da bodo poslej seje javne, vas še enkrat prosimo, da zastavite ves svoj vpliv, da krška javnost s svojimi uradnimi legitimnimi predstavniki, ki imajo za to vsa pooblastila občinske skupščine, s takih sej ali zasedanj ne bi bila izvzeta!

S spoštovanjem!
Predsedstvo SO Krško
Podpredsednik:
dr. Stane Suncič

uspešno, piše v pismu, želi predsedstvo občinske Skupščine od vlade Republike Slovenije imeti odgovore na naslednji vprašnji:

— ali vlada v svojem načrtu (energetski bilanci) računa z obratovanjem NE Krško tudi med leti 1992 in 1995 in kako namerava rešiti problem RAO v tem primeru;

— kako bo vlada rešila problem odlaganja visoko radioaktivnega odpada ob zaprtju elektrarne.

Svoje pismo zaključuje predsednik SO Krško z ugotovitvijo, da če ima vlada RS drugačno rešitev začasno skladiščenje ali odlaganje RAO — izven ograje NEK, je vsakršna javna razprava v naši občini nesmiselna.

Izvršni svet Republike Slovenije je v svojem odgovoru (25. septembra) zapisal, da je na seji 16. junija 1990 sprejel Programske usmeritve, v katerih se je zavezal, da bo pripravil podlage za zaprtje NEK do leta 1995 z oceno vseh posledic. V Programskih usmeritvah je tudi zapisano, da bo do leta 1992 pripravljena rešitev za trajno odlaganje RAO, ki so sedaj začasno uskladiščeni v NEK. »Zmogljivosti tega skladišča zadostujejo le še do leta 1992. Ker do takrat trajno odlaganje RAO ne bo zagotovljeno, bo predvidena razširitev začasnega skladišča v NEK omogočila, da elektrarna obratuje do leta 1995 oziroma do takrat, ko bo prenehala obratovati.«

Ker bo NEK obratovala tudi med leti 1992 in 1995 (do takrat NEK po sklepu IS RS mora obratovati!), je treba zagotoviti skladiščenje RAO. V zadnjem času si vlada intenzivno prizadeva za trajno rešitev odlaganja RAO iz Krškega in skladno z mrežnim planom aktivnosti je menda mogoče (tako odgovor IS RS!) pričakovati rešitev tega vprašanja do leta 1995.

Izrabljeno gorivo iz NEK se skladišči v za to narejenem betonskem bazenu, katerega zmogljivost zadošča za še več kot 10 let. Betonski bazen, obložen z nerjavečo pločevino, je v posebni protipotesni stavbi ob reaktorski zgradbi. Dokončne odločitve o tem, kam

Na skupnem sestanku predsednikov posavskih občin s podpredsednikom republiške vlade dr. Šešerkom ter ministroma dr. Tomšičem in inž. Jazbinškom (1. 8. 1990) v Krškem je Vojko Omerzu dosegel načelni sporazum tudi o eni bistvenih podrobnosti. Ko bi se v R Sloveniji organiziral REFERENDUM O PRENEHANJU uporabe jedrske energije, bi moralo obveljati tudi pravilo, da vsak državljan, ki bo obkrožil svoj ZA (za zaprtje NEK), s tem brezpogojno sprejme tudi posledico. Če namreč stroka dokaže, da je NJEGOV KRAJ najprimernejši za postavitev trajnega odlagališča RAO, bo to odločitev (in odlagališče) tudi sprejel kot zase obvezujočo... Enako bi veljalo tudi za tiste, ki bodo obkrožili NE. V tem primeru se morajo zavedati, da sprejemajo tudi vse posledice, ki izhajajo iz uporabe jedrske energije. Referendum, ki bi pokazal le to, da je itak najbolje, da vse skupaj ostane Krčanom, ko pa je nuklearka že tam, namreč sploh ni potreben. To »se nam je očitno namenjeno zgoditi« tudi brez njega, vsaj tako dosedanje izkušnje kažejo. Obstaja pa za tako ravnanje (uporabo tuje lastnine za neprijetna dejanja), kot nam ga je (očitno tokrat) namenila tudi slovenska javnost, kar primeren ljudski rek. Le malo grobo bi ga bilo tukaj zapisati.

z izrabljenim gorivom iz vseh treh jugoslovanskih reaktorjev, še ni. V svetu je za to znanih več opcij: predelava s pridobivanjem izotopov urana in plutonija ter s stranskim produktom — visoko radioaktivnimi odpadki; kondicioniranje za trajno odlaganje gorivnih elementov, pri čemer izgubimo enegrente, uporabne kot gorivo v sedanjih ali bodočih reaktorjih; začasno skladiščenje za daljšo dobo (50 let) v kontroliranih skladiščih zunaj bazena za izrabljeno gorivo (Švedska, ZDA), s sproščanjem toplote in upadanjem aktivnosti goriva, dokler se ne doseže končna odločitev.

»V NEK, strokovnih institucijah in republiških upravnih organih aktivno sledimo razvoju na tem področju v svetu. Odločitev o izbranem postopku končne predelave in odlaganja izrabljenega goriva bo odvisna od ekonomskih in razvojnih možnosti ter spoznanj na tem področju v svetovnem merilu — bo pa ta odločitev kmalu potrebna,« je zapisano ob koncu odgovora.

Glede na to, da poznamo trenutne ekonomske in razvojne možnosti naše družbe, je ravno to eden izmed elementov, ki pričarajo za nas nič kaj prijetno sliko načina reševanja problematike RAO in morebitne dekomisije (še ne plačane) krške nuklearke. Hkrati pa so ne le javnost (t. j. vsega vajene novinarje), ampak tudi legalno izvoljena predstavnika naše občine (predsednika Skupščine in poslanca

»Natančno moramo vedeti, kaj počnemo!«

pravi Metod Šonc, poslanec občine Krško v DPZ RS na vse te stvari že dolgo in opozarja tudi na sejah republiške skupščine:

»Moja razprava v Ljubljani je šla v to smer, da smo pravzaprav vsi, tako zeleni kakor socialdemokrati (moja stranka), za zaprtje Jedrske elektrarne. Razlika je le v tem, da zeleni to rešujejo politično — takoj zapreti in nato ugotavljati — mi pa hočemo najprej imeti program, ki bo razčistil vse, kar se razčistiti da že sedaj, ko je to še možno. Dr. Busar (podpredsednik Zelenih Slovenije), mi je repliciral, da je program Zelenih Slovenije enak, jaz pa njemu, da to sicer drži, da pa naši Zeleni v Krškem nimajo enakih stališč kot njihova stranka na ravni Republike, saj so veliko bolj radikalni. Zato sem že od vsega začetka v republiški skupščini zahteval, da se zaprtje NEK vnese v program Republiškega izvršnega sveta. Kako sem imel prav se vidi sedaj, ko so nekontrolirano zaprti Rudnik urana Žirovski vrh in zaradi tega nekatere že boli glava. Sedaj že tudi oni debatirajo enako, kot jaz, samo za njih je malo pozno, ker so pred izvršenim dejstvom.

»Mi si ne smemo dovoliti, da se nam pri zaprtju NEK zgodi isto. Zato na Republiški skupščini tudi vztrajno zagovarjam sprejetje programa zapiranja NEK, izrazil pa sem tudi dvom v pravilnost sestave Republiške komisije za proučitev okoliščin izgradnje jedrske elektrarne Krško in posledic njenega obratovanja, saj so v njej trije člani Stranke Zelenih in od vsake druge stranke samo po en član. Kot pripadnik socialdemokratske stranke sem izjavil, da bodo ugotovitve in sklepi komisije služili kot podlaga za izvedbo referenduma o nadaljnji uporabi jedrske energije v RS in bi zaradi njene sestave lahko bili tudi pristranski. Zato sem predlagal, da se sestava komisije določi točno po pariteti in da se prebivalstvu stvari predstavijo strogo strokovno. Šele ljudje naj se potem politično odločajo. Ta predlog so mi zavrnili, češ, da je sestava komisije že usklajena in da ji bomo pač morali zaupati.«

Naloge zgoraj omenjene komisije pa so: ugotavljanje okoliščin, v katerih je prišlo do odločitve o pričetku investicije v NEK in optimalnosti izbora tehnologije, preveriti ustreznost izbrane lokacije in pravilnosti finančnih transakcij ter zakonitosti postopkov pri izdajanju vseh potrebnih dovoljenj in kakovost izvedbe vseh del, raziskati vse akcidentne dogodke od pričetka obratovanja NEK in zakaj ni pravočasno rešeno vprašanje odlagališča RAO, ugotoviti realno ceno energije, ki jo NEK proizvaja, proučitev pogojev in možnih rokov zaprtja JEK ter vseh posledic predčasnega zaprtja NEK. To zadnjo točko je na gospoda predlog Metoda Šonca sprejela Republiška skupščina. Člani komisije so Leo Šešerko, Vano Gošnik, Andrej Muren, Primož Rode, Jože Hobič, Dejan Murko in Franc Pipan.

v DPZ RS — predsednika komisije za vodenje javne razprave o skladišču RAO) na Otočcu izločili s prve seje na novo ustanovljene Medrepubliške koordinacije. Čeprav je do nekaj dni pred to sejo veljalo načelo, da so predstavniki najbolj prizadete (naše) občine na

Mimogrede povejmo še, da so našemu novinarju, dopisniku Dela iz Posavja, iz prispevka izločili dodani citat — zadnji odstavek iz protestnega pisma krške Skupščine gospodu Francetu Bučarju, predsedniku Skupščine Republike Slovenije, češ da gre za lokalno stvar.

teh sejah koordinacije vsekakor lahko navzoči, tokrat naša predstavnika nista mogla biti niti opazovalca! Dnevni red omenjene seje, na kateri se je ta koordinacija (po uradni izjavi) zgolj konstituirala, je imel na vabilu po formalnih točkah in ustanovitvi koordinacije

zapisane v četrti točki («Odlagališče RAO») te podtočke: »provodenje zajedničkog mrežnog plana, uskladenost kriterija za izbor lokacija, utvrđivanje kapaciteta odlagališta RAO, mogućnost odlaganja RAO u drugim dijelovima Jugoslavije i izvan nje, pristup ostalih stvaratelja RAO iz Hrvatske i Slovenije po sporazumu, utvrđivanje načina i visina nadoknade, organizacioni oblici i pripreme izgradnje odlagališta RAO«. V peti točki je bil predviden razgovor o programu obveščanja javnosti, v šesti o razširitvi skladišča RAO na lokaciji NE Krško, v sedmi pa o vodnogospodarskem dovoljenju NE Krško. Navedeni dnevni red smo dobili od predsednika SO Krško, ki do njega tudi ni prišel po uradni poti. Če je tokrat obveljala zahteva hrvaškega dela komisije, naj bo seja za zaprtimi vrati, je za naprej vsekakor obveljalo zagotovilo, da bodo predstavniki naše občine na sejah Medrepubliške koordinacije lahko navzoči in da se ta ne bo več pogovarjala o nas in za nas — BREZ nas.

(Foto: Črt Čar)

»Krški kmetje so zopet tepeni!«

pravi Toni Koršič, član IS SO Krško, odgovoren za kmetijstvo in turizem

»Na ravni Republike Slovenije je treba najprej razčistiti dilemo glede smotnosti trenutno veljavnega družbenega dogovora, ki predvideva, da mora škoda v razviti občini znašati 4 % izpada bruto nacionalnega dohodka (BND). To pa je nesmiselno, ker je za razliko od nerazvitih občin, kjer je ta odstotek 1,5, tak delež skoraj nedosegljiv. Štiriodstotna škoda pri BND v Krškem predstavlja praktično 80 % vrednosti vse kmetijske proizvodnje. Zavzeli se bomo, da bi bilo merilo samo škoda, povzročena v kmetijstvu, ne glede na stopnjo razvitosti občine. Sosedni občini, sevniška in brežiška, sta v preteklih letih ogromno sredstev iz tega naslova vložili v kmetijsko proizvodnjo in sanacijo škod. Tako je bilo samo v brežiški občini, na primer, obnovljenih okoli 600 ha vinogradov, medtem ko si v Krškem tega niti zamisliti nismo mogli.

Kmetje ne moremo razumeti, da lahko pride do takih anomalij na osnovi nekakšne solidarnosti. Občina ne more zagotoviti toliko lastnih virov, kot jih lahko dobi kakšna nerazvita občina, ker enostavno nima od kod. Še večji paradoks pa je dejstvo, da glavnino BND predstavljata NEK in Videm, ki pa sta v bistvu republiškega, če ne celo zveznega pomena in imajo kmetje od njih samo ekološko škodo in neposredno materialno škodo. Menim, da bi morali tudi pri upoštevanju BND izločiti navedena objekta. O tej situaciji smo obvestili upravni odbor podpisnic DD in ministra za kmetijstvo RS, s katerim se bomo zaradi te problematike v kratkem tudi sestali. Ta celotni problem je treba pripeljati v republiško skupščino po vseh

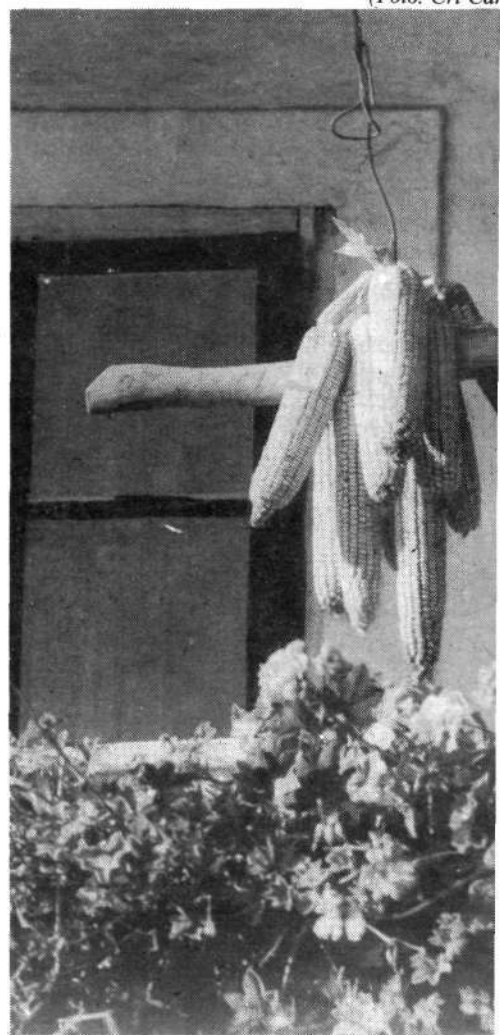
možnih poteh, najbolj pa pričakujemo podporo poslancev Slovenske kmečke zveze preko njenega kluba delegatov v republiški skupščini. To naše stališče so podprli tudi udeleženci lanskega občnega zbora SKZ.

Minister za kmetijstvo, dr. Jože Osterc, je zagotovil, da se bo osebno zavzel, da se v okviru sredstev R Slovenije najde denar, ki bi ga dobili prizadeti kmetje vsaj kot kredit, in to z najugodnejšo možno obrestno mero ali pa brez obresti, za nabavo živinske krme, tako da bi skušali obdržati vsaj osnovno čredo. Intenzivno se bomo s tem problemom ukvarjali tudi te dni, ko predvidevamo razgovore tudi z ostalimi odgovornimi na ravni RS. Škoda je v bistvu veliko večja, kot je videti na prvi pogled, saj tudi številke vsega ne morejo povedati. Posledice bodo trajne tudi za mlečnost (če mlečnost krav pade, se ne more popraviti niti v pol leta), prirast, trajne nasade (slabši nastavek za prihodnje leto)...

Končno bomo v okviru občine morali doseči tudi prioriteto za izgradnjo že načrtovanih namakalnih sistemov ali pa se odločiti, da bomo varovali pitno vodo.«

Posledice suše je ocenila komisija

Šestčlanska komisija občinskega Izvršnega sveta je do 30. avgusta pregledala območja, ki jih je prizadela suša, in na podlagi ugotovitev sestavila oceno. Letošnje sušno obdobje julija in zlasti avgusta je prizadelo območje celotne občine, škoda pa je odvisna od sestave in globine tal. Največja je škoda na pre-

težno aluvialnem, prodnatem Krškem polju in v hribovitem svetu Gorjancev ter Bohorja, kjer je večina zemljišč s kraško podlago.

Komisija je ocenjevala tako neposredno škodo, nastalo na posameznih kulturah, kot tudi posredno (posledično)

škodo, ki je že ali pa šele bo nastala, npr. z zmanjšanjem proizvodnje v živinoreji zaradi pomanjkanja krme ali njene slabše kakovosti. Neposredno škodo so ocenjevali na poljedelskih kulturah in vrtinah, travinju, v vinogradih in sadovnjakih. Skupna ocenjena škoda, nastala na posevkih koruze za zrnje, znaša 21.280.000 din, na posevkih koruze, namenjenih silaži (50-odstoten izpad pridelka), pa je višina škode ocenjena na 9.600.000 dinarjev. Krompir, poljedelska kultura, pomembna v prehrabni bilanci prebivalstva, v prašičereji in kot tržno blago (ponekod je glavni vir dohodka na kmetiji!), je bil samo v zasebnem sektorju zasejan na 1.100 ha njiv. Po mnenju komisije je pridelek krompirja suša zmanjšala za 30 %, tako da znaša ocenjena škoda 26.400.000 din. Travniki in pašniki zavzemajo v občini Krško 6.500 ha zemljišč in pridelek krme iz travinja je zmanjšán tudi za 30 %, ocenjena vrednost škode pa je 15.210.000 dinarjev. Pridelek krmnih okopavin je prepolovljen, nastalo škodo pa ocenjujejo na 3.750.000 din. Pridelek fižola, vmesnega posevka v kolobarju, je suša oklestila kar za 80 % in ocenjena škoda znaša 2.400.000 din. V občini Krško je zadnja leta vse bolj razvito tudi intenzivno pridelovanje vrtnin (kumarice, zelje, paradižnik...), ki na sicer majhnih površinah z dosledno intenzivno obdelavo dosegajo visoke pridelke. Dohodek od te proizvodnje je na nekaterih kmetijah bistvenega pomena, pridelek je zmanjšán za 50 %, škoda pa ocenjena na 6.000.000 dinarjev. V vinogradih je pridelek zmanjšán za 20 %, kar pomeni škodo 10.725.000 dinarjev, v sadjarstvu pa za 15 % (6.900.000 dinarjev). Skupna ocenjena škoda v celotni kmetijski pridelavi znaša 102.295.000 dinarjev.

Razen te, neposredne škode, je nastala, nastaja in bo še nastajala tudi posredna v živinorejski proizvodnji, ob zmanjšani prirerji mleka in mesa. Ta je ocenjena na 122.995.000 dinarjev.

Neposredna škoda predstavlja 12,4 % družbenega proizvoda občine Krško, ocenjenega za leto 1989, in 2,0 % ocenjenega družbenega proizvoda do julija 1990. Neposredna in posredna škoda skupaj pa pomenita 14,9 % družbenega proizvoda, ocenjenega za leto 1989, in 2,4 % družbenega proizvoda do julija 1990.

Komisija predlaga, da sanacija nastale škode oziroma ublažitev posledic suše poteka na naslednji način:

1. oprostitev davka na dohodek iz kmetijske dejavnosti;
2. oprostitev prispevkov za invalidsko-pokojninsko in zdravstveno zavarovanje za tiste proizvajalce, ki jim je opravljanje kmetijske dejavnosti edini vir preživljanja;
3. zagotovitev možnosti najetja kredita pod najugodnejšimi pogoji (brezobrestno ali z minimalno obrestno mero) za nakup krme za tiste proizvajalce, ki pomenijo osnovo tržne živinorejske proizvodnje v občini. To pomeni zagotovitev takih pogojev za nabavo krme, da se stalež osnovne črede živine ne bo zmanjšal;
4. vzpostavitev aktivnosti za pridobitev nepovratnih republiških solidarnostnih sredstev.

Komisija tudi predlaga, da se pospešijo aktivnosti za izgradnjo namakalnega sistema na Krškem polju, kjer so posledice suše največje, tako da bo v kritičnih sušnih obdobjih možno režim rasti sprejemljive vlage v tleh regulirati.

Kmetje, niste ostali sami!

Kmetje občine Krško so eni redkih, ki še nimajo svoje zadruga, kar v bistvu pomeni, da nihče ne dela v njihovem interesu. V vsem razvitem svetu se kmetje združujejo v zadruga zaradi svojih ekonomskih interesov.

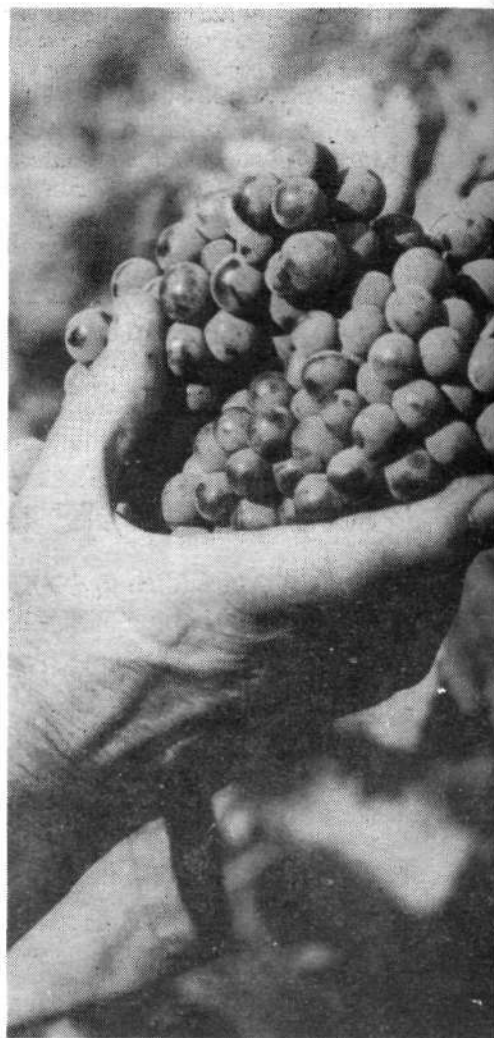
Kaj je kmečka zadruga?

Kmečka zadruga je ustanova, v katero se kmetje prostovoljno združijo, da zadovoljuje svoje ekonomske interese, kar na kratko pomeni, da kmet preko zadruga kar najceneje nabavlja reprodukcijski material in svoje pridelke prodaja po najvišji ceni. Zadruga si s svojim poslovanjem ne ustvarja kakega posebnega dobička, temveč ga razdeli med svoje člane. Zadrugo v celoti upravljajo kmetje sami preko njenih organov, v katerih so tudi člani izključno oni. Razlika med podjetjem, Agrokombinatom, in zadrugo je ravno v tem, da kmetje sami kreirajo poslovno in ka-

drovsko politiko, in tega ne opravlja nekdo drugi v njihovem imenu.

Dohodek si zadruga pridobiva s svojim poslovanjem, in sicer tako, da si ga del ustvarja z oskrbo svojih članov z reprodukcijskim materialom in s prodajo pridelkov. Dohodek, ustvarjen pri teh dveh dejavnostih, je le tolikšen, da zadruga z njim lahko pokrije stroške, ki pri tem nastanejo.

Del kapitala za delovanje si zadruga pridobi s članskimi deleži, ki jih plačajo člani — kmetje zadrugniki ob pristopu k zadrugi. Višino deleža določijo kmetje sami in običajno znaša okoli tisoč DEM s petkratnim jamstvom. To pomeni, da vsak član jamči po na-

(Foto: Črt Čargo)

vedenem primeru s 5000 DEM za poslovanje zadruga. Jamstveni delež se v praksi uporabi šele takrat, ko so izkoriščeni že vsi ostali viri. Praktično se torej jamstveni delež ne načinja.

V zahodni Evropi je v kmečke zadruga včlanjenih 90—95 % vseh kmetov in če se to izplača njim, potem verjetno enako velja za nas. Smisel poslovanja preko zadruga je v tem, da zadruga opravi storitve tako, da se član lahko maksimalno posveti proizvodnji.

In kako je s kmeti v Krškem?

Kmetje v krški občini imajo pač to smolo, da se nihče od odgovornih ne vleče zanje, temveč gledajo le na koristi Agrokombinata kot družbenega podjetja.

Znano je, da so se delavci in kmetje na referendumu 26. 12. 1989 odločili, da vstopijo v enovito družbeno podjetje Mercator—Agrokombinat Krško. K izredno močni udeležbi in »pozitivnemu« izidu referenduma je prispevala svoj delež tudi krška podružnica Slovenske kmečke zveze (SKZ).

Zakaj je SKZ tako vplivala na svoje članstvo?

Vodstvu podružnice SKZ je bilo stanje M-Agrokombina predstavljeno kot zelo pereča in zaskrbljujoče. Podjetje je bilo v velikih likvidnostnih težavah in je bilo odvisno zgolj od kreditov INTERNE BANKE SOZD Mercator. Po besedah direktorja je bilo stanje tako resno, da bi podjetje (takrat DO) bo moralo v stečaj, če referendum ne bi uspel. To pa naj bi pomenilo konec kmetijstva v občini. Da bi bila zadeva še bolj problematična, nam je bila naprtena še odgovornost za 600 delavcev M-Agrokombinata, kar se da pomnožiti še s številom njihovih družinskih članov, in bi tako prevzeli odgovornost za več kot 2000 ljudi.

Ker takrat zadruga zakonodaja še ni bila znana, znan pa je bil Zakon o podjetjih, smo se člani SKZ odločili za agitacijo za pozitiven izid referenduma.

Da pa želje kmetov po samostojni kmečki zadrugi ne bi povsem zanemarili, smo v pripravah na novo organiziranost postavili naslednje pogoje oziroma stališča:

1. Poslovanje zadruge naj poteka preko lastnega žiro računa.

2. Zadruga naj ima lasten obračun rezultatov poslovanja.

3. Zadruga naj ima lastne upravne organe (upravni odbor in nadzorni odbor).

4. Finančno poslovanje zadruge naj bo povsem samostojno (finančna služba je lahko skupna).

5. Zadruga S A M O S T O J N O izvaja proizvodnjo in razvoj v okviru dogovorjene razvojne politike.

6. Določanje politike trženja zadruge in spremljanje njenega uresničevanja je praviloma skupno.

7. Zadruga ureja vsa statusna vprašanja članstva in vprašanja delitve dobička.

8. PE Zadruga jamči v podjetju (solidarno pokrivanje) samo za delež združnega dela.

9. Izvaja operativno-administrativna dela.

10. Nagrajevanje po delu se izvaja po skupnih osnovah, če je predhodno tako dogovorjeno (specifika dela v združnem sektorju).

11. Zadruga vodi samostojno kadrovsko politiko (imenuje vodjo PE Zadruga in ostale strokovne ter vodstvene delavce).

12. Zagotavlja oskrbo z repromaterialom.

13. V delavskem svetu podjetja delegat PE zadruga ne sme biti preglasovan pri odločitvah, pomembnih za PE Zadruga.

14. Zaradi specifičnosti HKS ostane le-ta pri PE Zadruga.

15. Zadruga organizira ves odkup (tudi za živinorejo!).

16. Ta organiziranost je neprehodna in premoženja (združnega) ne zajema.

17. Vodstvo PE Zadruga, HKS in pospeševalna služba naj imajo sedež pri odkupnem skladišču in kmetijsko—oskrbnem centru v Žadovinku.

18. Ob dograditvi poslovnih prostorov v Žadovinku se mora ugotoviti delež TOK-a, kar je potrebno upoštevati pri sestavi finančne konstrukcije.

Ta stališča so bila predstavljena zboru kooperantov in so jih le-ti sprejeli za svoja.

V Samoupravnem sporazumu o reorganizaciji članice Mercator—Agrokombinat so si kmetje zagotovili vsaj eno varovalo. To je 6. člen sporazuma, ki pravi, da se tudi TOK vključi v reorganizacijo Agrokombinata in da se združeni kmetje iz njegove sestave organizirajo v poslovni enoti Zadruga. Ti naj bi imeli v prehodnem obdobju (do sprejetja združne zakonodaje in Zakona o lastnini obveznost jamstva le za PE Zadruga in pravico do udeležbe pri njenem dobičku. PE Zadruga naj bi poslovala preko svojega žiro računa. Po sprejetju ustreznih zakonodaje se združeni kmetje, pravi 6. člen sporazuma, odločijo, ali bodo ostali v okviru podjetja ali se bodo organizirali kako drugače.

(Foto: Miloš Kukovičič)

Po reorganizaciji...

Ena od devetih enot družbenega podjetja Mercator—Agrokombinat je PE Zadruga, ki pa nima nobenega posebnega statuta. Do maja 1990 jo je vodil inž. agr. Franc Bogovič, pa je zapustil Zadrugo in Agrokombinat, ker ni mogel samostojno izvajati nalog, ki so mu jih poverili kmetje. Sedaj vodi Zadrugo bivši direktor bivšega TOK-a. Svet delegatov bivšega TOK-a, v katerem so kmetje imeli večino, je razpuščen. V 13-članskem delavskem svetu podjetja Agrokombinat imajo kmetje le dva predstavnika. V predvideni skupščini podjetja imajo kmetje možnost odločanja le z okoli 5% glasov, medtem ko ima krovno podjetje Mercator kar 35% glasov. Edino statuta ni mogoče sprejeti brez soglasja kmetov, ker je za to potrebno soglasje vseh. Torej so možnosti odločanja kmetov njim v prid sila omejene, znano pa je da je M-Agrokombinat Krško pred 25. leti nastal iz 16 kmečkih združenj in zato ne bi smel biti naslednik združnega premoženja. To je problem, ki se ga bodo morali kmetje zelo odločno lotiti, če hočejo zagotoviti delovanje kmečke zadruge.

Od stališč, ki jih je zavzela SKZ — podružnica Krško, je doslej upoštevana — in še

to samo delno — le zahteva po lastnem obračunu poslovanja Zadruga, iz katerega pa je razvidno, da pelje sedanje vodstvo kmetovo zadrugo v neizbežen propad.

Delež kmetov v skupšini je izračunan na osnovi kapitala v M-Agrokombinatu, ker pa je v »kombinatovo« premoženje všteto tudi bivše in sedanje zadrugo premoženje, to pomeni, da kmetovega ni upoštevano nič. Kmet nima v podjetju nobene veljave niti spričo dejstva, da predstavlja poslovanje TOK-a (po oceni) 50 % prometa M-Agrokombinata, poslovanje kmetov preko njihovih pridelkov in trgovine pa, spet po oceni, vsaj 70 % poslovanja TOK-a.

Rešitev: kmečka zadruga

SKZ — podružnica Krško, še posebno pa njen upravni odbor čuti veliko odgovornost za formiranje nove zadrugne oblike kmetovega poslovanja.

Iniciativni odbor SKZ — podružnica Krško za ustanovitev kmečke zadruga se je sestel (v Nemški vasi) že 3. avgusta, ko še ni bilo zakonske osnove za to, kar kmetje želijo sedaj. Takrat je zavzel temeljna stališča: da se zadruga kot organizacija zasebnih kmetov v vsakem primeru ustanovi, da je njena osnova TOK, da se obseg poslovanja razširi (klet, klavnica), da naj bo organizacija racionalna (organizacijsko in kadrovska), da se finančno poslovanje vodi ločeno pri hranilno-kreditni službi, da naj si servisna dejavnost samostojno pripravi ekonomsko opravičljiv program itd.

Udeleženci sestanka so obsodili način uporabe novih prostorov, zgrajenih za potrebe kooperacije v Žadovinku, kakor tudi nesmiselno vmešavanje političnih struktur občine v te posle. Menijo, da mora biti najprej pripravljen predlog nove organiziranosti kmetijstva, in šele nato se ugotovi smiselnost selitve skupnih služb.

Kaj je SKZ v ta namen že storila? Opravila je razgovore pri Zadrugni zvezi Slovenije, pri Zadrugni kmetijski banki, z bivšim in sedanjim ministrom za kmetijstvo. Na Zavodu za organizacijo poslovanja so se dogovorili o izdelavi študije o organiziranosti kmetijstva v občini Krško. Dogovorili so se že tudi za izdelavo pravnih temeljev nove kmečke zadruga. Povsod so naleteli na razumevanje in podporo, le »doma« tega ne najdejo; vodstvo Agrokombinata s kmeti v novi obliki ni pripravljeno sodelovati, direktor na dopis sveta delegatov TOK-a o vprašanih kmečke zadruga ne odgovoril.

Kljub temu kmetje vztrajajo:
Kmečka zadruga Krško se mora, tako kot določa 33. člen Zakona o zadrugah, formirati iz bivšega TOK—KTS, ki ima v svoji sestavi tri poslovne enote: Zadrugo, Trgovino in Servis. Sedež kmečke zadruga mora biti v novih poslovnih prostorih v Žadovinku, v katere je investiral TOK. Pri zadrugi mora biti še kreditno-hranilna služba, ki bo gospodarila s kmetovim denarjem. V njeni sestavi mora biti tudi odkupno-prodajno skladišče s hladilnico in enim najmodernejših skladišč krompirja. Dohodek bo zadruga ustvarjala z lastno trgovino (v kateri mora biti oskrba za člane cenejša) ter z odkupom in prodajo kmetijskih pridelkov. S predelovalnimi obrati (klet in klavnica) bo

treba najti skupen dogovor o soupravljanju (mešano zadrugo podjetje), saj se tam predelujejo v glavnem kmečki proizvodi. Pospeševalna služba naj deluje ločeno, kot državna institucija, za vse kmete enako, in ne v sestavi zadruga. Premoženje TOK-a naj se v tem trenutku prenese v Zadrugo, pozneje, po ugotovitvi deleža (prvotnega) zadrugnega premoženja v Agrokombinatu, pa se naredi delitvena bilanca med podjetjem in kmečko zadrugo, ki je prava naslednica zadrugnega premoženja.

Končna odločitev o ustanovitvi krške kmečke zadruga bo padla na referendumu, in kmetje imajo trdno namero, da to opravijo še letos.

SKZ — podružnica Krško

Lastniki KDS se organizirajo

V prostorih SO Krško je bil 26. septembra ustanovni zbor lastnikov KDS občine Krško. Osrednji točki dnevnega reda sta bili (1) informacija o izgradnji KDS v občini Krško in (2) obravnava in sprejem »Pravil o delovanju KDS Krško«.

Informacijo o izgradnji KDS v občini Krško sta posredovala Ivan Glogovšek za Gradbeni odbor Krško in Vid Budna za Gradbeni odbor Brestanica—Senovo. Temu je sledila široka razprava, lastnike pa je zanimalo predvsem to, kdaj bodo priključeni tudi tisti, ki so priključek že davno plačali, pa KATV še nimajo (predvsem lastniki KDS v KS Leskovec in Dolenja vas ter v Vrbinu). Na zboru je sodeloval tudi predsednik IS SO Krško, g. Franc Černelič, in je zbranim lastnikom tudi spregovoril. Med drugim je povedal, da je IS seznanjen s problematiko izgradnje KATV in da je od gradbenih odborov zahteval in tudi dobil vso potrebno dokumentacijo (projekte in finančno konstrukcijo) za dokončanje izgradnje. Investicija, ki je potrebna za dokončanje izgradnje, ni majhna, bo pa vključena v program IS SO in se bo izvajala po prioriteti, ki jo bo določila SO Krško.

Zbor lastnikov KDS Krško je sprejel tudi »Pravila o delovanju KDS Krško«. Sprejem teh pravil pomeni podlago za ustanovitev Skupščine KDS Krško in delo njenih organov. Skupščina KDS Krško je najvišji organ upravljanja tega sistema, zato bo odločala o vseh zadevah v zvezi s KDS Krško, kot so

programska izbira, finančna politika, vzdrževanje in višina vzdrževalnine, naročniška služba, imenovala pa bo tudi Upravni in Nadzorni odbor ter podobno. Skupščina šteje 27 delegatov, in sicer: iz KS Krško 10 delegatov, iz KS Senovo, Brestanica, Dolenja vas in Leskovec po 4 delegate in 1 delegata IS SO Krško.

V začetku oktobra bo tudi ustanovna seja delegatov Skupščine KDS Krško, na kateri bodo izvolili predsednika in namestnika predsednika Skupščine, imenovali Upravni in Nadzorni odbor, sprejeli sklep o višini mesečne vzdrževalnine KDS, imenovali odgovornega strokovnega delavca Skupščine KDS in določili pogodbene obveznosti za izvajalca vzdrževalnih del.

O delu Skupščine in njenih organov vas bomo tekoče obveščali.

Za KDS Krško:
Anton Pleterski

Nov delovni čas za obiskovalce Valvasorjeve knjižnice

Za izposajo na dom in druge usluge obiskovalcem je krška knjižnica odprta ob ponedeljkih in petkih ves dan, to je od 9. do 18. ure, ob torkih, sredah in četrkih pa od 9. do 14. ure. Vsako prvo in drugo soboto v mesecu poslujejo med 8. in 12. uro.

NAŠ GLAS

Še o predaji poslov med starim in novim Izvršnim svetom

Sklic zasedanja zborov SO Krško

Skupno zasedanje vseh zborov SO Krško bo v sredo, 10. oktobra in se bo začelo ob 15. uri. Predsednik SO predlaga delegatom, da tokrat obravnavajo:

— zapisnik prejšnje (šeste) skupne seje,	stran
— poročilo o poteku primopredajne dejavnosti Izvršnega sveta SO Krško med 15 prejšnje in nove sestave	
— poročilo o delu Sklada stavbnih zemljišč občine Krško (Petletno delo Sklada stavbnih zemljišč v presojo Skupščini,)	16
— predlog Odloka o spremembi Odloka o ustanovitvi Sklada stavbnih zemljišč občine Krško (povzetek z naslovom Sklad stavbnih zemljišč nima Upravnega odbora je objavljen na)	18
— predlog Sklepa o soglasju k spremembi Statuta Sklada stavbnih zemljišč občine Krško (Sklad stavbnih zemljišč nima UO,)	18
— informacijo o ekološkem sanacijskem programu podjetja Videm («Videm» potrebuje prostor za razvoj,)	17
— predlog sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega občinskega plana (podlaga za prostorsko širitev podjetja Videm in izvajanje komasacij, povzetka: «Videm» potrebuje prostor za razvoj, in Dopolnitev srednjeročnega načrta,)	17
— predlog Odloka o Ureditvenem načrtu Ravno — peskokop (Tudi ekološki pogoji za črpanje peska na Ravnem,)	18
— predlog Odloka o zaključnem računu proračuna občine Krško za leto 1989,	
— predlog Odloka o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine Krško za leto 1989 (Zaključni račun davkov in prispevkov občanov,)	18
— predlog programa dela zborov SO Krško za zadnje tromesečje 1990,	
— predloge za izvolitve in imenovanja (Upravnega odbora Sklada stavbnih zemljišč, Komisije za odnose z verskimi skupnostmi, Komisije za vloge in pritožbe, delegata v Svet poslušalcev in gledalcev RTV Slovenija, povzetka: Sklad stavbnih zemljišč nima UO, Predlogi za imenovanja,)	18

Planinsko društvo BOHOR Senovo
Komisija za izletništvo

Program izletov v oktobru 90

13.-14. dvodnevna tura na KOMNO—BOGATIN in (odvisno od vremena) ali TRIGLAVSKA JEZERA ali KRNSKA JEZERA. Odhod posebnega avtobusa ob 6. uri s Senovega, s postanki v Brestanici in v Krškem. Cena za avtobusni prevoz je za odrasle 150 din in za otroke 120 din. Od Slapa SAVICE do KOMNE je tovorna žičnica za prevoz nahrbtnikov. Do KOMNE je 2 in pol ure prijetne hoje. Prijave do 10. oktobra.

21. KOSTANJEVA NEDELJA NA BOHORJU. Ob 8. uri skupni odhod iz Srebotnega. Med potjo nabiranje kostanja.

27. IZLET NA LUBNIK Odhod posebne avtobusa od 6. uri iz Senovega, s postanki v Brestanici in v Krškem. Cena za avtobusni prevoz je za odrasle 80 din in za otroke 60 din. Izlet je primeren za vsakogar. Do vrha je 2 uri lahke hoje. Prijave do 24. oktobra.

Pravočasne prijave zbirajo: v Lekarni Senovo, v Knjižnici v Krškem, na recepciji Hotela Sremič, pri planinskih poverjenikih. Ostale informacije po telefonu 79-333.

Komisija za izletništvo pri PD Bohor Senovo

O primopredaji dejavnosti med starim in novim Izvršnim svetom SO Krško smo sicer nekaj že zapisali v prejšnji številki Našega glasa, tokrat pa se vračamo k njej zato, ker bo o njej seznanjena tudi Skupščina neposredno. Zanj je namreč Izvršni svet pripravil izčrpnije poročilo, v katerem so po posameznih resorjih navedena zlasti tista opravila, ki so v zaostanku, tista (nekatera že začeta), ki jim bo Izvršni svet zaradi velike aktualnosti namenil prednost v vrstnem redu reševanja. Naj omenimo le nekatera: priprava planskih aktov za naslednje srednjeročno obdobje; študije, razvojni programi in dogovori, ki jih terjajo načrtovani veliki posegi v naš prostor; vprašanje poselitve Romov, sanacija prašičje farme; izpopolnjevanje načrtov za razvoj turizma (v Brestanici, Kostanjevici); zagotavljanje pogojev za razvoj obrti in podjetništva; aktivno vključevanje v načrtovanje in sprejemanje odločitev o gradnji avtoceste, urejanje prometa v občini (obvoznica in most v Kostanjevici, cesta Brestanica—Senovo, most v Podbočju, lokalne ceste); reorganizacija izvajalcev komunalne dejavnosti; deponija komunalnih odpadkov; pitna voda; zagotovitev sredstev za dokončanje Doma upokoencev; vprašanja ogroženosti in varstva okolja; kategorizacija kmetijskih zemljišč; ocena smiselnosti plinifikacije in toplifikacije v občini Krško; zagotovitev normalnega dela Sklada stavbnih zemljišč; reorganizacija Upravnih organov; racionalizacija v družbenih dejavnostih; obrambne priprave itd.

To je le majhen del seznama, katerega obsežnost si bo mogoče še bolj nazorno predstavljati ob spremljanju dela Skupščine občine v tem in prihodnjem letu.

Dopolnitev srednjeročnega načrta

Izvršni svet predlaga, da se v srednjeročnem planu za vsa območja z ureditvenimi načrti, kjer se izvajajo agrotehnični posegi, zapiše besedilo, da se znotraj meja ureditvenih načrtov izvajajo tudi komasacije. Dopolnitev je priporočilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije zaradi morebitnih sporov, ki bi prišli do Vrhovnega sodišča.

Petletno delo Sklada stavbnih zemljišč v presojo Skupščini

Kot omenjamo na drugem mestu v tej številki, je Sklad stavbnih zemljišč trenutno brez Upravnega odbora. Zato je poročilo o petletnem delovanju Sklada poleg strokovnih služb Upravnih organov pripravil še bivši Upravni odbor. Ta je letos spomladi že sprejel program in finančni načrt za leto 1990, vendar ju zaradi znanih družbenopolitičnih sprememb ni predložil v obravnavo in potrditev Skupščini. Z izvolitvijo nove Skupščine je Upravni odbor prenehal obstajati. Nova Skupščina bo to gradivo obravnavala 10. oktobra in bo nato služilo kot podlaga za predajo poslov Sklada novemu Upravnemu odboru, ki bo predvidoma imenovan na tem zasedanju.

Pregled in presoja tega poročila ne bo nič kaj lahka naloga za delegate, saj zbrano gradivo obsega okoli 50 strani (k temu so doda-

Sklad stavbnih zemljišč občine Krško, ki je začel delovati 1. januarja 1986, je svojo dejavnost načrtoval na podlagi razvojnih nalog, zastavljenih v srednjeročnem in dolgoročnem občinskem planu. Njegovo delo je bilo predvsem odkup, opremljanje in oddajanje stavbnih zemljišč ter pridobivanje temeljne urbanistične dokumentacije za pripravo posegov v prostor (npr. gradnje stanovanjskih sosesk, urejanje starih mestni jeder, obrtnih območij itd.). Denarni viri za delovanje Sklada so bila sredstva nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, sredstva po sporazumih oziroma pogodbah o združevanju sredstev ter posojila in sredstva, pridobljena z oddajanjem stavbnih zemljišč. Delovne programe in finančne načrte je sprejemal Upravni odbor, potrđiti pa jih je morala Skupščina, in sicer t. i. redni del. Za posebni del programa, ki so mu bila osnova sredstva nadomestila, zbrana na podlagi posebnega, 17. b člena Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč (plačujeta ga NEK in Videm), je dajal soglasje Izvršni svet.

ni še stališča in ugotovitve Izvršnega sveta) in vsebuje naslednje enote:

— pregled poslovanja Sklada v obdobju 1986-1990,

— pregled vlaganj po posameznih objektih iz sredstev Sklada, s katerimi je razpolagal Izvršni svet,

— poročilo o izvajanju programa nalog Sklada v preteklem letu skupaj z bilancami in sprejetimi programskimi dokumenti,

— osnutek programa nalog in finančnega načrta za leto 1990 (pripravil ga je prejšnji

UO) z rednim in posebnim delom,

— bilanco stanja ob letošnjem polletju skupaj s seznamom kreditov,

— pregled sprejetih obveznosti, ki so v teku, s prikazom plačil, trenutnih obveznosti in predvidenih potrebnih sredstev do dokončanja del,

— prikaz obveznosti v zvezi z adaptacijo stare šole v Koprivnici in še kaj.

Celotno gradivo o poslovanju Sklada je že pregledal Izvršni svet in ob tem sprejel naslednje

ugotovitve:

— Sklad stavbnih zemljišč je edinstvena oblika uveljavljanja, zajemanja in razdelitve »rente« v prostoru občine.

— Glede na to, da je Sklad razdeljen na dva dela (redni in posebni del), je vpliv prejšnjega Izvršnega sveta evidenten, ocenjujemo pa, da so sprejeti sklepi preširoko formulirani oziroma premalo precizni.

— Premalo precizno izdelane so osnovne pogodbe za oddajo del, ki so se z aneksi dograjevale tako v smislu vsebine kot cene. Potrebno bi bilo pri izvajanju takih investicij uveljaviti inženiring pristop, tako z vidika pravnega kot ekonomskega in inženirskega znanja.

— Funkcija nadzora izvajanja del je bila prešibko izražena oziroma preveč vpeta v samo izvajanje in premalo v kontrolo varovanja interesa Sklada stavbnih zemljišč, posebno še s finančnega vidika.

— Ocenjujemo, da so dela izvajale v glavnem domače, iste firme, kar je z vidika oblikovanja cene slabše, kot če bi se vzpostavila drugačna oblika oddaje del.

— Ugotavljamo, da so se dela Sklada stavbnih zemljišč odvijala v centru Krškega in v manjši meri na drugem delu občine.

— Ugotavljamo, da je vložnega ogromno kapitala v infrastrukturo, kar postavlja vprašanje možnosti nadaljevanja takega tempa investiranja in s tem vprašanje obratovanja vložnega kapitala.

— Glede na ugotovitve, razgovore in opazanja, pa tudi analizo dokumentacije Izvršni svet ocenjuje, da bi z drugačnim, bolj organiziranim pristopom lahko sredstva Sklada izkoristili bolj učinkovito.

— Ugotavljamo, da je zadolženost Sklada glede na realne možnosti priliva velika. Plačila namreč ne dotekajo po dogovoru, konkretno tovarna Videm ni poravnala svojih obveznosti že od začetka 1989. leta in znaša njen dolg do Sklada brez obresti 33.500.131,20 din.

— Ugotavljamo, da je cena kvadratnega metra stanovanja na Bohoričevi v primerjavi z drugimi kraji v Sloveniji previsoka (3200 DM).

— Ocenjujemo, da je finančni delež občine v kupoprodajnih odnosih pri skupnih vlaganjih z zunanjimi partnerji previsok (npr. Petrol, Dom upokojevcov).

— Glede na finančno situacijo v letošnjem

letu ter na potrebo po zaključku nadaljevanja začelih del je potrebno, da strokovne službe Sklada in nov upravni organ Sklada pristopijo k naslednjim nalogam:

a) vzpostavijo stike z dolžniki Sklada in izvedejo ustrezne postopke,

b) selektivno preverijo že sklenjene pogodbe in izvedejo morebitne spremembe teh pogodb,

c) poskušajo uveljaviti preložitve že znanih finančnih obveznosti.

Stališča Izvršnega sveta o prihodnjem delovanju Sklada:

Glede na stalno prisotnost tveganja, ki ga povzročajo razni infrastrukturni in industrijski objekti v prostoru občine, ter na prisilno sožitje ljudi s takimi objekti je potrebno uveljaviti takšno obliko in razporejanje »rente« še naprej. To naj bi bil tudi kriterij za vključevanje tovrstnih podjetij v izdelavo razvojnega koncepta občine.

Z organiziranjem Sklada (občinska Skupščina, Upravni odbor, strokovne službe, načrtovalci, izvajalci, nadzor) je potrebno zagotoviti izdelavo novega programskega dokumenta Sklada za naslednje petletno obdobje, s posebnim poudarkom za leto 1991.

Pri tem bi bilo potrebno upoštevati naslednje:

— uskladitev novih razvojnih gospodarskih in socialnih strategij, finančnih možnosti (javne finance) in novih politik, ki se bodo v naslednjem obdobju pojavljale in bodo v bistveni meri vplivale tudi na delovanje Sklada;

— boljšo organiziranost dela strokovnih služb, predvsem v smislu inženiring pristopa (s sodelovanjem več vrst strokovnih kadrov);

— uveljavitev možnosti vpliva na oblikovanje cen, rokov in kvalitete, kar naj bi dosegli z oblikami natečajev idr.;

— uveljavitev funkcije neodvisnega strokovnega nadzora nad izvajanjem del in pritegnitev te funkcije v tesnejše sodelovanje s Skladom;

— usmerjanje tako ali drugače zbranih finančnih sredstev po vnaprej sprejetem programu (Skupščine) v kontekstu novih politik ter zakonska opredelitev.

Poiskati je potrebno rešitve vlaganj sredstev Sklada v podporo tistim dejavnostim, ki bodo sposobne vračanja v obliki ustvarjanja novih vrednosti.

Iz skupščinskega gradiva

Še se lahko vpišete v plesni tečaj

To obvestilo velja predvsem za dve plesni zvrsti: klasični balet ter družabni ples za mladino in odrasle. Prijavite se lahko po telefonu na št. 32-795 ali pa kar na prvi vaji, ki bo za klasični balet 6. oktobra ob 9. uri v telovadnici OŠ Krško in za družabni ples 13. oktobra ob 19. uri v avli Kulturnega doma. Za slednjega velja družinski popust!

»Videm« potrebuje prostor za razvoj

Povečevanje proizvodnje v podjetju Videm zlasti v zadnjih petnajstih letih je bilo rezultat širitve in posodabljanja proizvodnih objektov. Posledica tega je, da je danes tovarna na svojem prostoru utesnjena, zato uvajanje nadaljnjih sprememb in novih, tudi ekoloških zahtevam usreznih tehnologij v sedanjih mehkih tovarne ni več mogoče. Podjetje je zato sprožilo postopek pri pristojnih upravnih organih, ki naj bi zagotovil možnosti za prostorsko širitev tovarne.

Občinski skupščini je bil junija letos predložen osnutek sprememb in dopolnitev občinskih družbenih planov. Sprejetje le-teh bi bilo osnova za izdelavo in sprejem vseh potrebnih aktov, na podlagi katerih bi podjetje Videm lahko začelo uresničevati načrtovano širitev v prostor med Papirkonfekcijo in prodajalno plina, železnico in Savo (bodočim nasipom vodne elektrarne). Ta prostor je sedaj v planih opredeljen za stanovanjsko in obrtno rabo, jasno pa je, da tem namenom vedno manj ustreza, saj je močno obremenjen s hrupom (od tovarne, železnice in ceste), vibracijami od prometa, hudo onesnaženim zrakom zaradi neposredne bližine tovarne, zaradi slabe kakovosti savske vode in predvidenega vodnega nasipa. Vanj bi se v prihodnjih letih umestile neproizvodne in poslovne dejavnosti podjetja, v sedanjem krogu tovarne pa bi z njihovim umikom nastal prostor za nove tehnologije in novo ureditev transportnih poti. Vzporedno s takim razvojem bi se lahko iskale variantne rešitve za ureditev prometa v Krškem, ki bo ob predvidenem nadaljnjem razvoju mesta, občine in regije čedalje bolj obremenjeno s tranzitnim prometom. Obenem bi širitev Vidma na opisano območje omogočila, da bi se za čim daljši čas odmaknilo poseganje (zaradi širitve tovarne) v kmetijska zemljišča na drugi strani območja tovarne, to je do Potočnice.

Občinska skupščina je že ob obravnavi osnutka zahtevala, da podjetje za javno razpravo o spremembah občinskih planov pripravi tudi svoj program ekološke sanacije. Osnutek sprememb in dopolnitev planov je bil javno razgrnjen (na oddelku za urbanizem Sava-projekta in v prostorih Občinskega komiteja za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora), ob njem je bil na vpogled tudi »Sanacijski program za odpravo onesnaženja voda in ekološko-tehnološko sanacijo proizvodnje celuloze«, javna razprava pa je

V podjetju Videm so v prvi polovici letošnjega leta izdelali obsežno študijo »Sanacijski program za odpravo onesnaževanja vode in ekološko-tehnološko sanacijo proizvodnje celuloze«. Jedrnat povzetek tega programa s podatki o vrstah ekoloških naložb, času njihove izvedbe in ekoloških učinkih je bil objavljen v letošnji 11. številki Našega glasa na str. 15-16. Zato tokrat navajamo le še nekaj podatkov o vrednosti naložb. Za zaščito okolja so v Vidmu od sredine sedemdesetih let do sedaj opravili delo v vrednosti 36 milijonov US dolarjev, vrednost novih tovrstnih naložb, načrtovanih v omenjenem programu, pa je ocenjena na 613 milijonov din. Največji delež — 40 odstotkov tega zneska naj bi predstavljala sredstva tujega kredita za uvozno opremo, nadaljnjih 35 odstotkov t. i. ekološki dinar, preostalo pa lastna sredstva investitorja in nepovratna sredstva iz ekološkega sklada. Program ekološke sanacije je pregledala tudi skupina strokovnjakov Inštituta za celulozo in papir v Ljubljani in ocenila, da bo po izvedbi tega projekta proizvodnja v podjetju Videm usklajena z že znanimi zahtevami Evropske gospodarske skupnosti o dopustni emisiji škodljivih snovi v zrak, tla in vodo.

bila organizirana v času med 6. julijem in 6. avgustom v krajevnih skupnostih Krško, Dolenja vas in Leskovec. V vseh treh KS so sprejeli predlagane spremembe in dopolnitve planskih aktov, ki se nanašajo na program razvoja podjetja Videm, v KS Krško pa so zahtevali, da se v izvedbenem aktu, ki bo sledil dopolnitvam plana, predlaga način razrešitve vprašanja sedanje lokacije bazena (ta zahteva je bila sicer postavljena

že v skupščini, ob obravnavi osnutka) in da se v to lokacijo ne posega, dokler problem ne bo zadovoljivo rešen.

Podjetje se je tudi na to zahtevo pozitivno odzvalo ter je skupščini in izvršnemu svetu poleg podrobnejše informacije o svojem ekološkem sanacijskem programu posredovalo tudi svoje videnje rešitve tega vprašanja. V podjetju se zavedajo, tako pravi sporočilo, da je bazen (čeprav last tovarne) javni objekt, zato tovarna ne bo ne sedaj ne v prihodnje posegala v območje tega rekreacijskega objekta. Vendar menijo, da so pogoji za rekreacijo na sedanji lokaciji izredno neugodni, zato že dlje časa razmišljajo o možnostih za njihovo izboljšanje. Ena od možnih rešitev bi bila pokrite bazena, vendar tako urejen objekt ne bi bil primeren za rekreacijsko dejavnost v poletnih mesecih. Zato Videm predlaga, da se javnost in pristojni organi odločijo za novo, primerno lokacijo. Šele ko bo ta verificirana, se bo mogoče lotiti projekta izgradnje novega bazena. »Videm se obvezuje,« je zapisano v sporočilu, ki ga je podpisal dipl. inž. Darko Kolšek (V Vidmu v. d. pomočnika glavnega direktorja za razvoj), »da bo nosil stroške izdelave projektov, potrebnih za pridobitev soglasij, sodeloval pa bo tudi pri finančni konstrukciji in ostalih stroških izgradnje novega bazena, potem ko bo izbrana nova lokacija.«

NAŠ GLAS
 NAŠ GLAS

Tudi ekološki pogoji za črpanje peska na Ravnem

Industrija in rudnik nekovin Kremen Novo mesto, ki izkorišča peskokop Ravno v krajevni skupnosti Raka, je leta 1988 začela postopke za pridobitev pogojev za razširitev območja eksploatacije peska. Krški Savaprojekt je do septembra 1989 izdelal osnutek ureditvenega načrta za to območje in Izvršni svet ga je obravnaval oktobra lani, nato pa je bil javno razgrnjen in javna razprava krajevne skupnosti Raka o njem je bila januarja letos v Smedniku. Pripombe iz javne razprave, ki so se nanašale na dovozno cesto in sanacijo izrabljenih površin, so bile upoštevane v predlogu ureditvenega načrta. Ko so bili vsi ti postopki zaključeni, je bil izdelan predlog odloka, s katerim naj bi skupščina sprejela ureditveni načrt, kar je pogoj, da investitor pridobi soglasje upravnega organa za poseg v prostor.

Peskokop Ravno obsega sedaj 26 ha, celotno območje, ki ga obravnava ureditveni načrt, pa je veliko 55 ha. Ureditveni načrt določa način izrabe območja in posegov v prostor, pogoje za prometno in komunalno urejanje, za varstvo samega območja in objektov peskokopa ter varstvo okolja pred hrupom, varstvo podtalnice in zraka, zaščito pred odlaganjem odpadkov, varstvo Krakovskega gozda kot naravne dediščine ter zahteve za sanacijo izkoriščenih površin, tako tehnično kot biološko. Na območju peskokopa bi zgradili industrijo penobetona (betona za toplotno izolacijo), porušili pa stanovanjska in gospodarska poslopja kmetij Veličević in Žabkar.

Zaradi varovanja podtalnice, ki je pomembna tudi za ohranitev naravnega ravnovesja Krakovskega gozda, se bo smel pesek črpati največ do globine 162 metrov oziroma 1 m nad ugotovljeno srednjo gladino podtalnice. S sprotno sanacijo površin in zasaditvijo gozdnega pasu in z drugimi postopki (pranje kamionov, pokrivanje materiala med prevozom itd.) bo mogoče preprečiti širitev prahu v okolico iz peskokopa in proizvodnje.

Vsa dela, zajeta v ureditvenem načrtu, ki naj bi ga sprejela skupščina z odlokom, bi se izvajala v fazah: črpanje ravnega peska v štirih fazah do leta 2002 in sanacija v devetih fazah do leta 2007. Končno stanje bi moralo biti tako: na 47 ha površin urejeni njive, travniki, pašniki in sadovnjaki, na 2 ha gozd, na preostalem prostoru pa gozdni rob in protierozijski pasovi.

Sklad stavbnih zemljišč nima upravnega odbora

Sklad stavbnih zemljišč, ki je pravna oseba, predstavlja upravni odbor. Člani odbora morajo biti po zakonu tudi člani skupščine, zato je ob izvolitvi nove skupščine Sklad ostal brez upravnega odbora in je zato tudi prenehal delovati.

Na zasedanju skupščine 10. oktobra bo obravnavana sestava novega upravnega odbora Sklada. Metod Šonc je

Predlogi za imenovanja

Skupščinsko komisijo za odnose z verskimi skupnostmi naj bi sestavljali Vojko Omerzu kot predsednik, Ivan Kozole, Vida Ban in Jože Žabkar (vsi štirje delegati občinske skupščine) pa Jože Špes in Franc Novak kot predstavnika rimskokatoliške, to je največje verske skupnosti v občini. In še na kratko o nalogah te komisije. Poslovník SO Krško določa, da ta komisija spremlja stanje in razvoj odnosov med verskimi skupnostmi in družbo in dejavnost verskih skupnosti, predlaga ukrepe in daje pobude za reševanje odprtih vprašanj, organizira posvetovanja s predstavniki verskih skupnosti o aktualnih vprašanjih, obravnava izvajanje predpisov o verskih skupnostih ter o stanju in pro-

Zaključni račun davkov in prispevkov občanov

V skladu z davčno zakonodajo je posebna komisija, ki jo je imenoval občinski izvršni svet, aprila letos pregledala zaključni račun davkov in prispevkov občanov in ugotovila, da je sestavljen po veljavnih predpisih. S posebnim odlokom, ki bo obravnavan 10. oktobra, mora zaključni račun potrditi še občinska skupščina.

Glavni pokazatelj davčnega prometa za leto 1989, izkazani v zaključnem računu za leto 1989, so taki: skupna obremenitev davčnih zavezancev je znašala 99 milijard in pol din, odpisanih obveznosti je bilo za 550 milijonov din, vseh plačanih obveznosti 96 milijard din, neplačane obveznosti pa so ob koncu preteklega leta znašale 3 milijarde in pol dinarjev.

predlagan za njegovega predsednika, za člane pa Gabrijel Metelko, Franc Češnovar, Anton Žigante, Viljem Manček, Maksimilijan Babič in Franc Lapuh. Izvršni svet predlaga skupščini tudi sprejetje sklepa, da se v odloku o ustanovitvi sklada in v statutu sklada spremeni določilo o številu članov upravnega odbora. Če bo ta sprememba sprejeta, bo štel upravni odbor poslej osem članov (poleg predsednika), od tega naj bi jih bilo v njegovi sestavi pet iz vrst delegatov Zbora združenega dela. S povečanjem števila članov želijo zagotoviti ustrezno strokovno-politično sestavo upravnega odbora.

blemih seznanja skupščino in republiko komisijo za odnose z verskimi skupnostmi.

V komisijo za vloge in pritožbe predlaga komisija za volitve in imenovanja: Andreja Martinca za predsednika, za člane pa Tončko Černelič, Polono Urek, Staneta Zorka, Cveta Bevka in Marijo Kukovičič. Naloga te komisije je, da obravnava predloge, pritožbe, prošnje in druge vloge, ki jih občani in organizacije naslavljajo na skupščino, jih preizkuša, ukrepa pri pristojnih organih ter obvešča skupščino in pristojna telesa o pojavih, ki nastajajo pri uporabi zakonov, in jim predlaga ustrezne ukrepe.

Svojega delegata mora Skupščina imenovati tudi v Svet poslušalcev in gledalcev RTV Slovenija; komisija za volitve in imenovanja predlaga, naj bo za to dolžnost imenovan Živko Šebek, sekretar Skupščine občine Krško.

Srečanje liberalcev in simpatizerjev občine Krško

Krški liberalci smo se potrudili in skrbno pripravili naše prvo srečanje članov in simpatizerjev v drugi polovici septembra na Trški gori. Srečanje sicer ni bilo množično zaradi deževnega in mrzlega vremena (žal na vreme mi še ne moremo vplivati), kljub temu pa je bilo zanimivo in zabavno in prava priložnost, da pokritiziramo oz. pohvalimo naše delo, si izmenjamo informacije in mnenja, predloge in pobude.

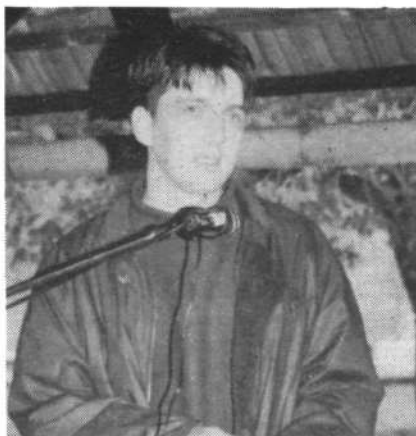
Med povabljenimi so bili tudi predstavniki republiške »smetane« s predsednikom RK ZSMS — Liberalne stranke Jožetom Školčem na čelu. Ob njem so bili še podpredsednik RK ZSMS -LS in posavski poslanec v DPZ Republike Slovenije Janez Kopač in še član Predsedstva RK ZSMS - LS ter zvezni in republiški poslanec Tone Anderlič.

P r e d s t a v i l i so se tudi naši poslanci in v njihovem imenu in imenu stranke je predsednica ZSMS — Liberalne stranke, OK Krško Ida Novak — Jerele kronološko orisala dosedanje delo stranke v občinskem parlamentu in predstavila naše mandatarje za sestavo IS, s katerimi pa tokrat, žal, nismo uspeli. Predstavila je tudi naš program dela in v okviru tega pokazala na ekološke probleme v tem našem okolju, zlasti na ogroženost pitne vode.

Jožef Školč se je dotaknil ustavnih sprememb in raznih pobud Liberalne stranke, ki težko padejo na plodna tla, Janez Kopač pa se je pritoževal nad odrinjenostjo liberalcev od virov informacij.

Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju in po končanem predstavitvenem delu oz. pogovornem delu je vzdušje postajalo vse bolj športno in zabavno, saj so sledila razna razvedrilna tekmovanja med dvema ekipama, ki sta si ju izbrala naša mandatarja. O rezultatih tekmovanja ne bomo poročali, lahko pa rečemo, da je bilo zelo napeto in atraktivno.

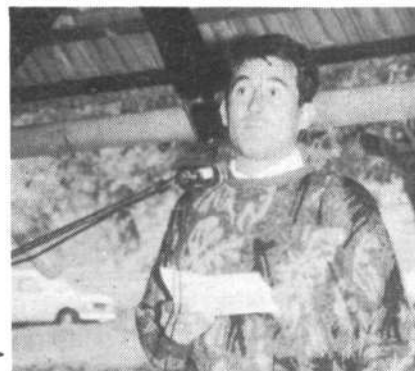
In če ste bili tisto nedeljo zadržani ali vas je od tega srečanja odvrnilo turobno vreme in imate vprašanja oz. predloge ali pa bi radi skritizirali naše delo, vas vabimo, da nas pokličete po telefonu ali pa celo obiščete v naši pisarni. Za vse vas še informacija o delovnem času pisarne ZSMS - Liberalne stranke Krško. Pisarna je odprta vsak dan med tednom od 7. do 12. ure in od 14. do 17. ure ter ob sredah od 7. do 17. ure v prostorih Skupščine občine Krško v podstrešni sobi (na našem starem mestu). Vsako prvo sredo v mesecu pa dežurajo tudi poslanci Liberalne stranke v občinskem parlamentu ali nekdo iz predsedstva stranke in takrat jim lahko tudi na tel. 31-297 postavljate vprašanja oz. vprašate, kar vas pač zanima v zvezi z njihovim delom v parlamentu.

Jožef Školč na Trški gori (Foto: Miloš Kukovičič)

Ida Novak — Jerele, predsednica krške ZSMS-LS. (Foto: Miloš Kukovičič)

Janez Kopač, Posavsko-Zasavski poslanec ZSMS — LS v DPZ Republike Slovenije. (Foto: Miloš Kukovičič)

Posavski policisti so ustanovili svoj sindikat

V sredo, 26. 9. 1990 ob 12. uri so policisti Posavja ustanovili Območni policijski sindikat za posavsko regijo s sedežem v Krškem, katerega člani bodo delovali v okviru Policijskega sindikata Slovenije.

Policisti so v usmeritve in program zapisali, da se v policijski sindikat organizirajo zato, da bi lahko organizirano in skupno vplivali na pogoje, ki jih za organizacijo, upravljanje in financiranje dejavnosti postavlja država. Nadalje zahtevajo, da niso podvrženi trenutni ideologiji in kratkoročnim ukrepom politike.

Nasprotovali bodo obremenitvam preko zakonsko določene tedenske obveznosti, saj je znano, da policijsko delo največkrat nima urnika kot ostale dejavnosti.

Sindikat bo opozarjal na neracionalne rešitve in terjal odgovornost vodstvenih delavcev za neučinkovito organiziranje dela. Zahteval bo varnost delovnih mest in stalnost zaposlitve. V primeru ogroženosti članov bo policijski sindikat nudil pomoč iz sredstev, ki jih bodo člani solidarno zbrali v ta namen. Za uveljavljanje svojih potreb bo sindikat uporabil vse oblike argumentiranja v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, obliko groženj in protesta, vključno s stavko. To je le nekaj poudarkov programskih usmeritev novonastalega policijskega sindikata.

Povedati še velja, da imajo policisti prvič sindikat, v katerem delavci — policisti lahko

odločajo o stvareh, ki so eksistenčnega pomena zanje. Da je Območni policijski sindikat resnično odraz volje policistov, pove podatek, da se je do sedaj v Posavju včlanilo vanj že 95 % vseh zaposlenih v okviru UNZ Krško.

Vsekakor gre pri organiziranju in ustanovitvi posebna zasluga Inicijativnemu odboru Območnega policijskega sindikata Posavja, katerega srce je bil ves čas Ivan Urek, ki je bil tudi izvoljen za prvega predsednika Območnega policijskega sindikata Posavja.

Zvone Keše

Slovenski Krščanski Demokrati
Beseda o spravi

Prvi iz ciklusa večerov s skupnim naslovom Korak k resnici, ki jih organizira krški odbor Slovenskih krščanskih demokratov, je bil (22. septembra) namenjen pogovoru o slovenski narodni spravi. Spomenka Hribar je v uvodni besedi opredelila dva vidika sprave. Prvi vidik je ta, da vse resnice dobijo pravico do javnega izražanja, ne le ena sama; drugi vidik je odločitev naroda, da preneha z državljansko vojno, njegova zavestna odločitev, da za storjene zločine — storjene na kateri koli strani — ne bo terjal »zob za zob, glavo za glavo«. »Zdi se,« je dejala gospa Hribarjeva, »da ta odločitev v slovenskem narodu obstaja. Ljudje sicer zahtevajo, da se popišejo spomini, da se povedo imena krivcev in odgovornih, nisem pa še zasledila ne v časopisih ne v parlamentu nobene zahteve, da naj bi se kdo za zločine maščeval.«

Svoje poglede na spravo in izkušnje iz dosedanjega poteka tega procesa na svojih območjih so predstavili še Ciril Kolešnik, član SKD iz Brezic (sicer pa predsednik brežiškega Izvršnega sveta), Marjan Dvornik (predsednik SO Novo mesto), Bogomir Štefanič (predsednik SO Kočevje in predsednik komisije za ureditev roških grobišč) in nekateri poslušalci. Na pripombo enega od njih, da v takih pogovorih pogreša besede o pogumu za jutrišnje življenje in napredek slovenskega naroda, je Ciril Kolešnik dejal, da je smisel sprave prav v tem, da za pomiritvijo pride v ljudi optimizem za jutrišnji dan, da bomo lahko premagali težave, krizo v družbi (ki je kriva za vse drugo, tudi za polom v gospodarstvu, na primer).

Na poti do cilja pravega procesa — pristanka na sobivanje z ljudmi, ki so za zločine odgovorni — bo morala težko in odgovorno delo opraviti parlamentarna komisija za raziskavo povojnih pobojev, vprašanj zaprtega območja Kočevske Reke in pravno dvomljivih povojnih procesov. Vodja te komisije, Nace Polajnar, ki je bil tudi gost krških krščanskih demokratov, vidi njen smisel v tem, da bodo ljudje njej lahko spregovorili, merilo uspešnosti pa v tem, da ne bo nikogar prizadela. Ni njena naloga, da ugotavlja krivdo, ampak da zbere dejstva.

Predsednik krškega odbora SKD Danilo Siter je poslušalce obvestil, da pri krškem izvršnem svetu deluje začasna komisija za zbiranje podatkov o povojnih zločinih, ki ji lahko občani sporočajo podatke o morebitnih grobiščih, dogodkih ipd., dokler ne bo ustanovljena komisija pri Skupščini občine.

Gostje na pogovoru o narodni spravi — od leve: Ciril Kolešnik, Marjan Dvornik, Spomenka Hribar, Nace Polajnar in Bogomir

Štefanič. Danilo Siter (prvi z desne) je bil gostitelj in povezovalc. (Foto: Miloš Kukovičič)

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI ODBOR KRŠKO

Datum: 3. 10. 1990

*Zaradi dolgoletnih žgočih vprašanj okrog Romov pripravljamo SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI — ODBOR KRŠKO okroglo mizo v okviru ciklusa večerov **KORAK K RESNICI** za*

*— SOBOTO, 20. 10. 1990 ob 19. uri v KULTURNEM DOMU v Krškem z naslovom **ROMSKO VPRAŠANJE**
— Ureditev bivalnih in drugih pogovov Romov.*

V goste bomo povabili delavce, ki se prav tako že vrsto let srečujejo s podobnimi težavami kot pri nas in jih tudi dokaj dobro rešujejo.

Gostje bodo iz Murske Sobote, Novega mesta in Trebnjega. Predvidevamo, da bodo njihove izkušnje in tudi izkušnje naših domačih delavcev, ki delajo na tem področju, pripomogle k kvalitetnemu razreševanju tega vprašanja.

Pričakujemo in vabimo k udeležbi vse prizadete in njihovo sodelovanje pri razgovoru.

SKD — Odbor Krško

Srečanje defektologov Slovenije

V petek, 28. septembra, je bilo v Krškem v Kulturnem domu 3. srečanje slovenskih defektologov v organizaciji Društva defektologov Slovenije in osnovne šole s prilagojenim programom iz Krškega. Pokroviteljstvo je prevzela Nuklearna elektrarna Krško. Na srečanje je prišlo 550 defektologov iz zavodov, osnovnih šol s prilagojenim programom, svetovalnih centrov, delavnic za delo pod posebnimi pogoji, razvojnih oddelkov, strokovnih institucij in drugod iz cele Slovenije. Gosta srečanja in govornika sta bila dr. Dušan Plut, član Predsedstva Republike Slovenije, in direktor republiškega Zavoda za šolstvo, dr. Srečo Zakrajšek.

Po uvodnem pozdravu predsednice društva je dr. Sunčič, podpredsednik SO Krško, vsem zaželel dobrodoščilo in na kratko predstavil našo občino. Ogledali smo si tudi kratek film o nukleariki.

Dr. Dušan Plut je govoril takoj po ogledu filma. Seveda ni mogel drugače, kot da je naj-

prej komentiral vpliv NEK na okolje in predvsem problem jedrskih odpadkov. Glavna tema njegovega govora pa je bila Slovenija danes in njegovo videnje razvoja naše republike v prihodnosti. **Govoril je o nesmiselnosti oboroževanja in velikanskih stroških v zvezi s tem v času, ko se v Evropi rušijo ideologije in se svet razorožuje.** Osebnostno se zavzema za to, da Slovenija ne bi imela svoje vojske in bi postala oaza miru v Evropi. Vsa velikanska sredstva naj bi namenili za razvoj šolstva in drugih dobrin. Izrazil je upanje, da bodo za vse, ki se ukvarjamo z vzgojo in izobraževanjem mladine, nastopili boljši časi, do takrat pa je seveda treba vztrajati in delati naprej. Direktor Zavoda za šolstvo, dr. Srečo Zakrajšek, pa je zbranim spregovoril o šolstvu, o vlogi posebnega šolstva in organizacij za usposabljanje v prihodnosti.

Tudi šolstvo čakajo temeljite spremembe. Šole bodo v prihodnosti državne neprofitne organizacije, v katerih ne bo prostora za nič, kar ni povezano z vzgojo in izobraževanjem (cerkev, policija, politika, vojska). Poudaril je, da je delo defektologov težko, naporno, a

zelo plodno. Po svetu si je ogledal že veliko šol in zavodov, ki se ukvarjajo z razvojno prizadetimi; meni, da je to področje pri nas dobro razvito, da pa je na razpolago zelo malo različnih pripomočkov za delo z invalidnimi ali drugače v razvoju motenimi otroki in mladostniki in da bo treba na tem področju še kaj narediti. Tudi metode in oblike dela, ki jih uporabljajo defektologi, so zelo dobre in jih zadnje čase uvajajo tudi redne osnovne šole (nivojski pouk, integracija pouka, individualizacija). V prihodnosti vidi delo defektologov tudi v rednih osnovnih šolah in celo v srednjih šolah, kjer naj bi s svetovanjem pomagali pri učnih in vedenjskih problemih otrok in mladostnikov.

Omenil je tudi problem nadarjenih otrok, ki so prav tako kot duševno prizadeti v izjemnem položaju in bo treba tudi zanje narediti kaj več kot doslej.

Sporočilo upravičencem do stalne občinske priznavalnine

Po uveljavitvi Zakona o varstvu udeležencev vojne je strokovna služba, pristojna za zadeve borcev in vojaških invalidov, opravila uskladitve in valorizacijo priznavalnin. Skupni znesek, s poračunom za štiri mesece, je narasel na skoraj 900.000,00 (devetsto tisoč) din, kar je izjemna obremenitev občinskega proračuna, ki ni zmožen takoj izvršiti tega izplačila zaradi prešibkega doliva sredstev. Vsem upravičencem sporočamo, da bodo priznavalnino s poračunom prejeli okoli 15. oktobra t.l. Hkrati se jim opravičujemo za nastalo zamudo.

Referat za borce in vojaške invalide

V Kostanjevici bo prava otroška veselica

Za teden, pravzaprav mesec otroka se je tudi Plesni studio Videm lotil organizacije ene od prireditev. To bo prva čisto prava otroška-veselica, odvijala pa se bo na travniku ob Kostanjeviški jami v nedeljo, 14. oktobra med 10. in 18. uro. Za otroke bo vstop prost, za odrasle pa vstopnina po 20 din. Organizirali bodo avtobusni prevoz iz Brestanice, Leskovca in Rake. Cena prevoza

Po opravljenem delu v sekcijah so se udeleženci zbrali na zaključnem delu srečanja, ko je bila slavnostna podelitev plaketa dr. Antona Skale šestnajstim najzaslužnejšim defektologom Slovenije. Srečanje smo zaključili s kulturnim programom, ki ga je izvedel Literarni klub Beno Zupančič. Program je bil po vsebini in izvedbi izredno kvaliteten in so ga udeleženci nagradili z dolgotrajnim ploskanjem. Družabni del srečanja pa smo nadaljevali v gostišču Tri lučke.

Večina udeležencev je bila v Krškem pravič, upamo pa, da ne tudi zadnjič. Navdušil jih je Kulturni dom, še posebno pa brezhibna tehnična izpeljava precej natrpanega programa, kulturni prispevek k srečanju, in vse drugo. Udeleženec srečanja, ki se je v imenu vseh na koncu zahvalil za »prečudovit dan«, ki so ga preživeli v Krškem, je s tem povedal vse.

Hilda Božič

Skupnost Žumberak—Gorjanci

Skupnost Žumberak—Gorjanci je bila ob ustanovitvi zasnovana kot spominsko območje in občine članice naj bi med drugim skrbele tudi za negovne tradicije NOB, za vzajemno pomoč v pospeševanju svojega razvoja... Prvi ponovni, pripravljalni sestanek predstavnikov občin članic je bil 27. septembra letos in udeležil se ga je tudi predsednik SO Krško Vojko Omerzu, ki mu je Predsedstvo naložilo, da prenese skupno sprejeta stališča. Predsedstvo SO Krško namreč meni, da je smiselno obdržati gospodarsko in kulturno sodelovanje med občinami članicami, zato je treba temu primerno sestaviti tudi delegacije v Skupščini te skup-

NAŠ GLAS

do Kostanjevice in nazaj je za otroke 20 din in za odrasle 25 din. Vse, ki se želijo veselice udeležiti, prosijo, naj se prijavijo za prevoz do torka, 19. oktobra, na tel. št. 32-795 (Dušan Vodlan).

Prireditelj jamči, da bo poskrbel za poceni jedajočo in pijačo, dobro glasbo za ples, družabne igre za otroke in starše, pečen kostanj, ogled Kostanjeviške jame, srečolov (vsaka srečka dobi!) in še druga presenečenja.

Če pa bo na napovedani dan deževalo, veselica ne bo odpovedana, ampak prestavljena na naslednjo nedeljo, tisto 21. oktobra.

Plavalni klub Celulozar

organizira
športno šolo plavanja
v bazenu pri »Vidmu«.

Šola bo potekala trikrat tedensko od oktobra do maja, namenjena pa bo učenju plavalnih tehnik in skoka na glavo. Vanjo se lahko vključijo otroci do 9. leta starosti, ki so sposobni preplavati 12 metrov v poljubni tehniki.

Starši lahko prijavijo otroke vsak dan med 18. in 20. uro v pisarni kluba pri bazenu ali pa med 8. in 10. uro po telefonu na št. 31-010, int. 547
(Andrej Škafar)

nosti: brez udeležbe politike. V taki obliki naj bi tudi za prvo sejo bodoče Skupščine pripravili ustanovne akte občini Samobor in Brežice. V bodoči skupnosti bo sedem članic. Vanjo ne bo več včlanjena občina Jastrebarsko, ki je po odkritju morišča v jami Jazovka (ta leži na njenem ozemlju) začasno zamrznila odnose z memorialno skupnostjo. Ta prekinitev odnosov je tudi sprožila potrebo po postavitvi skupnosti na nove temelje gospodarskega in kulturnega sodelovanja. Med konkretne oblike sodelovanja sodi uskladitev načrtovanja in izvajanja vseh del na tem stičnem področju, hkrati pa možnost koordiniranega boja za sredstva, namenjena razvoju teh brez izjeme nerazvitih krajev. Na slovenski strani Gorjancev so namreč območja, kjer, na primer, ni niti enega telefona na 40 kilometrov.

»Maraton« in še kaj v Kulturnem domu Krško

Iz Kulturnega doma Krško so sporočili, da bo Confortesova komedija Maraton, ki je 28. septembra odpadla zaradi bolezni v ekipi, v Krškem predstavljena to soboto, to je 6. oktobra. Večer napevov »Slovenec sem« Zorana Cilenška, ki je bil napovedan za isti datum, pa je odpovedan.

Še vedno pa iz doma vabijo občane na koncert skupine Veronique iz Celja, ki se bo v petek, 26. oktobra ob 20. uri predstavila z glasbo raznovrstnih stilov — od jazz rocka do južnoameriških ritmov.

Od 16. do 30. oktobra bo v avli Kulturnega doma prodajna razstava pohištva Slovenijalesa iz Celja.

Videm Krško:

Papirni stroj 1 bo v 166 dneh prerujen

8. marca prihodnje leto bo stekla proizvodnja na praktično novem PS1 — obdržali bodo ohišje, in (izboljšane) sušilne valje

»Datumi se že odštevajo, tako blizu je zaključek«, je pričel poročanje o delu svoje 12-članske projektne skupine njen vodja, ing. Zoran Dular. Na dan, ko so v Vidmovi obnovljeni sejni sobi (v PE Papir) sklicali novinarsko konferenco, se je pričela demontaža najstarejšega, prvega papirnega stroja, ki je tudi prvi v Jugoslaviji (1955) pričel proizvajati časopisni (roto) papir. To ni papir nižjega kakovostnega razreda, saj v svoji skupini kotira visoko, tehnologija njegove izdelave

Z novo pridobitvijo želijo v Vidmu pričeti proizvajati okolju prijazen papir. Kot dokaz, da resno mislijo in da se to tudi da, so nam, novinarjem razdelili tudi nekaj takih izdelkov: zvezke, svinčnike (obloge) in zapise, izdelane iz recikliranega papirja.

pa je sila zahtevna. Pri čim večji hitrosti proizvodnje se mora vnesti čim več lesovinskih vlaken, ki omogoča kakovosten obojestranski tisk in čim manj celuloze. Do zaustavitve (30.9.90) je PS1 proizvedel 1.173.025 ton roto papirja, ali 34.000 ton letno. Proizvodnjo časopisnega papirja povsem opuščajo in Videm Jugoslovanskemu trgu te razlike tudi ne namerava pokriti. Na PS3, kjer proizvajajo kakovosten časopisni papir, bodo sicer zmanjšali proizvodnjo za izvoz. Tu jo bo nadomestil kakovosten papir z obnovljenega PS1, ki ga bodo tudi lažje plasirali, saj tisti s PS3 na svetovnem trgu zaradi preskromnih zmogljivosti ni bil več konkurenčen. del papirja s PS3 pa bodo preusmerili na domači trg.

Osnovni vzrok za rekonstrukcijo je bila zastarela oprema na PS1 in deinking (razčrniljenje starega papirja) postopka, ki ga je tovarna kupila že leta 1975. Na rekonstruiranem PS1 bodo lahko proizvajali pigmentirane tiskovne papirje s površinsko obdelavo, LVC-revijalni, satinirani, pisalni, mehano-grafski, kombinirani papir z različnim deležem lesovine, brezlesne papirje za offset in knjigotisk — po tehnologiji Beloit... To so homogeni, kakovostno formirani papirji, ki so v vrhu današnje svetovne tehnologije.

Dela bi morali začeti že 1. februarja letos, pa so jih nekaj krat morali odložiti, po mnenju ing. Dularja zaradi političnih razmer v naši državi. Finančno konstrukcijo so nam predstavili takole: 18,1% lastnih sredstev, 7,4% sredstev iz razvojnega dinarja RS, 55,6% tujih kreditov (Italijanskih), 19,2% konzorcionalnega sistema LB. Tuje opreme bo v stroju za 31.277.500 LiT, k temu pa je treba dodati še za 11 milijonov vrednosti tujega inženiringa. Lastna sredstva so v Vidmu že vsa porabili za avans in za gradbena dela, saj

Ing. Zoran Dular (prvi z leve) in ing. Jože Raušl (ob njem), na tiskovni konferenci. Poleg sedijo (od leve) še naši kolegi novinarji: Ivan Krasko, Jože Simčič, Goran Rovani in Irena Majce. (Foto: Črt Čargo)

so jih opravili vsa tista, ki niso motila proizvodnje na PS1. Zaradi čakanja se je naložba podražila toliko, kolikor znašajo obresti na kapital: 12-14%. Italijanska država je dala kredit Ljubljanski banki za dobo 20 let po 1,75% obrestni meri, ta pa Vidmu za dobo 12,5 let po 8% meri.

Z 18.000 tonami letne proizvodnje in novem stroju se bo Videm vključeval v svetovni trg tam, kjer bodo veliki proizvajalci puščali luknje, saj so njihove količine tako majhne, da se lahko prilagajajo potrebam, lažje bodo tržili in s kakovostjo se bodo lahko prebili v višji cenovni razred. Za zaposlene v Vidmu vse to skupaj pomeni malo večjo gotovost, saj bi brez remonta samo na PS1 izgubilo delo okrog 100 ljudi. Trenutno imajo po 40 vzdrževalcev in papirničarjev zaposlenih na demontaži stroja — 15 do 20 dni — česar v začetku niso nameravali sami opraviti. Za montažo nove opreme bodo sklenili pogodbo s Hidromontažo iz Maribora, dela pa bodo lahko pričeli, ko bo prispelo

preko 50% predvidene opreme iz uvoza. Nekaj se zatika tudi pri dovoljenju za izvoz procesne AOP opreme iz Italije, a računajo, da bodo tudi to v kratkem prebrodili.

Za podjetje Videm pomeni rekonstrukcija PS1 tudi preusmeritev v proizvodnjo in distribucijo »just on time«. Prednost zase bodo iskali ravno v tem, ker so majhni, lahko prilagodljivi, ker bodo uporabljali odpadne surovine in deinking postopek. Računajo, da bodo imeli tržišče, saj v papirni branži svetovna rast porabe znaša 3-4% letno. Ta rast bo za posamezna področja predvidoma še večja, saj npr. samo v Sovjetski Zvezi zaradi perestrojke in glasnosti poraba papirja strmo glavo narašča. V Jugoslaviji je letna poraba papirja približno 50 kg na prebivalca, v razvitejših družbah pa 140 kg. V Vidmu pravijo, da se da v proizvodnjo vrniti (zbrati) najmanj 35% porabljenega papirja, medtem ko v razvitih družbah vrnejo tudi 50%. V Sloveniji smo menda že prispeli do 47% vrnjenega starega papirja v proizvodnjo.

Mednarodni teden prometne varnosti

Evropska ekonomska komisija Organizacije združenih narodov je na svojem 52. zasedanju februarja 1990 sprejela sklep, da bo teden od 1. do 7. oktobra 1990 teden prometne varnosti.

V Evropi zaradi posledic prometnih nezgod vsak dan izgubi življenje nad 200 ljudi in nad 5000 je vsak dan poškodovanih. V tej tragični statistiki ima pomemben delež tudi Republika Slovenija.

Z odločitvijo, da razglase teden prometne varnosti, so želeli poudariti mednarodne razsežnosti problemov in prepričanje, da se moramo lotiti sprememb s skupnimi močmi. Z akcijo za večjo varnost v prometu, akcijo MINUS 10 %, smo v Sloveniji že naredili prve korake.

Cilj skupne akcije je, da opozorimo javnost na vso širino problemov prometne varnosti in na pomen ukrepov in sprememb, da bi zmanjšali nesprejemljivo število žrtev prometnih nezgod. Skupno geslo akcije je »Prometna varnost pomeni življenje«.

Teme in konkretne programe pa je komisija OZN prepustila posameznim državam. Republiški svet je pripravil program in ga predložil v obravnavo Izvršnemu svetu. Odbori Izvršnega sveta so program na seji 4. 9. 1990 podprli, Izvršni svet pa ga je obravnaval 13. 9. 1990.

Tudi v naši občini smo ob podpori Izvršnega sveta pripravili programe aktivnosti, ki jih bomo izvajali preko osnovnih šol, tehničnih pregledov, Cestnega podjetja, Postaje milice in drugih subjektov, ki so soodgovorni za prometno varnost v naši občini, aktivnosti pa bomo poizkušali nadaljevati skozi vse leto.

Drago Bučar

Prometna varnost pomeni življenje

Za dosedanje izvajanje aktivnosti za zmanjšanje števila prometnih nezgod ter večjo prometno varnost vseh udeležencev v cestnem prometu, ki smo jih najpogosteje proklamirali kot akcijo MINUS-10, je mogoče eči, da to pravzaprav sploh ni bila najširša družbena akcija, saj se v ta prizadevanja niso vključili najbolj odgovorni za to področje družbene aktivnosti. Tisti, ki se v to problematiko poglabljamo, še vedno prihajamo — žal — do že znanega in v preteklosti opisanega spoznanja, da je promet tisto področje naše skupne aktivnosti, ki bi moralo biti najbližje interesu vseh občanov ne glede na starost in poklic, saj vse bolj postaja neogiben sestavni del našega življenja. Naj še enkrat poudarimo, da prometne nezgode ne pomenijo samo tragičnega dogodka za družino zaradi izgube življenja ali zdravja bližnjega, temveč je to hkrati družbeni problem zaradi socialne, izgubljenih delovnih ur, pri smrtnih žrtvah pa tudi sredstev, ki jih je družba vložila v vzgojo in izobraževanje posameznika. Kljub temu da se človeške in materialne žrtve v naši družbi najpogosteje zelo malo ali pa sploh ne zavemo, je vendarle potrebno vztrajati, da ta odnos spremenimo.

Program MINUS 10 % je glede na nove družbenopolitične razmere, ki se v Sloveniji porajajo z veliko hitrostjo, potrebno sprejeti kot zavestno družbeno opredelitev, da se zmanjša število prometnih nezgod z mrtvimi in poškodovanimi udeleženci v cestnem prometu vsaj za 10 % v obdobju enega leta.

V občinskem Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v stari sestavi smo se z najvišjimi organi oblasti v občini dogovorili, da bomo v naši občini akcijo vodili v dveh smereh, in sicer:

1. s preventivno in propagandno aktivnostjo, ki naj bi jo še naprej intenziviral občinski Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu preko sredstev javnega obveščanja, pismenih sugestij in pobud ter letakov in plakatov. Ta aktivnost bi morala biti usmerjena na vse udeležence v cestnem prometu, še posebno na voznike, pešce, kolesarje in voznike koles z motorjem, zlasti pa na rizične skupine (nosilec SPV);

2. z vključitvijo vseh strokovnih inštitucij, upravnih organov, delovnih organizacij in podjetij, društev in združenj občanov z eno samo usmeritvijo, t.j. da bi organizirali svoje delo, povezano z varnostjo v cestnem prometu, tako, da bi se varnost prometa povečala (nosilec IS SO).

Ta dogovor, tako kot veliko drugih, zaradi podcenjevanja vrednosti življenj in nezainteresiranosti za vključitev najbolj odgovornih na tem področju doslej ni bil nikoli realiziran.

Kljub temu bi veljalo ponovno poizkusiti mobilizirati sile in sredstva, kot temu pravimo, in vzpodbuditi aktivnosti na tem področju, zlasti tistih, ki glede na svoje strokovno znanje ali položaj na delovnem mestu morejo in morajo prispevati svoj delež k učinkovitemu razreševanju cestnoprometnih problemov.

Nujnost, da se mora prometna varnost izboljšati, mora postati prepričanje vseh. Vsakdo lahko prispeva k bolj humanim odnosom v prometu in izboljšanju prometne varnosti. Vsako dejanje v prometu, pot v službo, šolo, vožnja z avtom, kolesom ali mopedom je dejanje, pomembno za prometno varnost. Z vsakim dejanjem v prometu vplivamo tudi na druge udeležence. Še posebej pomemben pa je zgled, ki ga dajemo najmlajšim. Prečkanje ceste mimo prehoda za pešce, vožnja v rdečo luč na semaforju in druge kršitve cestnoprometnih pravil, ki jih lahko opazimo vsak dan, niso samo nevarna in prepovedana dejanja, temveč tudi »zglede«, ki vpliva na obnašanje drugih. Izgovor, da take in podobne prekrške delajo vsi, je le odraz pomanjkanja prometne kulture in poznavanja pravil obnašanja v prometu. Sprememba, ki si jo kot občani želimo doseči, bi morala biti v tem, da bomo na cesti varnejši, da se bomo obnašali tako, kot je najvarnejše za vse udeležence v prometu; torej — postati moramo vzorni in s tem dovoliti, da nas drugi posnemajo.

Nesreča na cesti je posledica nesrečne kombinacije več dejavnikov. Večina jih je stalno prisotna, le da v srečnih kombinacijah ne povzročijo nesreč. Glede na skoraj neomejeno število prisotnih dejavnikov, ki vplivajo na varnost, se ne gre naslanjati le na en ukrep. Že dolgo je znano, da če bi želeli občutno izboljšati prometno varnost, bi morali uporabiti veliko raznovrstnih ukrepov varnosti, ki so v zvezi s cesto, avtomobili, vozniki in okoljem. Zato je pri načrtovanju obsežnega ofenzivnega boja proti prometnim nezgodam dobro poseči po številnih ukrepih. Pri tem načrtovanju pa se moramo zavedati, da so nekateri ukrepi pomembnejši in učinkovitejši od drugih ter da nekateri, ki so sami po sebi nepomembni, lahko postanejo v kombinaciji s prometno situacijo učinkoviti. Večina učinkovitih ukrepov v boju proti prometnim nezgodam je povezanih s finančnimi stroški, katerim se ne bomo bogli izogniti. Kje in kako pridobiti (prerazporediti) finančna sredstva, pa postaja stvar politike, na čelu katere bo v okviru svojih možnosti in pristojnosti stal Izvršni svet občine.

Prometno varnost moramo jemati kot enotno varnost Republike Slovenije, saj naši občani izgubljajo življenja v drugih občinah in drugi občani v naši občini. Tako se je v prvem polletju 1990 na slovenskih cestah pripetilo kar 2364 prometnih nezgod, v katerih je 260 ljudi izgubilo življenje, 2996 pa jih je bilo huje ali lažje telesno poškodovanih. Največkrat je smrt doletela voznike osebnih avtomobilov (79), zatem potnike (72) ter pešce (49). V tem obdobju je ugasnilo življenje zaradi prometnih nesreč kar 29 otrokom, kar pomeni za en šolski razred.

Drago Bučar

Teden — mesec — leto otroka

Prvi teden v oktobru je teden otroka. V Ustavi Republike Slovenije (153. amandmana k 252. členu) je zapisano, da je pri uresničevanju pravic otrok temeljno načelo njihova največja korist. Konvencija o otrokovih pravicah, ki je nastala na osnovi Deklaracije o otrokovih pravicah iz 1959. leta, je bila lani sprejeta v Generalni skupščini Združenih narodov. Določila konvencije o otrokovih pravicah pomenijo tisti minimum, ki ga je družba dolžna zagotoviti otroku za njegov zdrav razvoj. Besedilo Konvencije bo objavila revija *Otrok in družina* skupaj s komentarji priznanih strokovnjakov z najrazličnejših področij.

Tema letošnjega tedna otroka izhaja iz določil Konvencije o otrokovih pravicah, ki pravijo, da mora država zavarovati otroka pred fizičnim in umskim nasiljem, grdim ravnanjem, spolno zlorabo, uporabo narkotikov in pred drugimi oblikami nehumanega ravnanja ter pred vsemi oblikami diskriminacije, izrabljanja in trgovanja.

Teden otroka v krški občini

24. septembra se je sestel Koordinacijski odbor tedna otroka pri Občinski zvezi prijateljev mladine Krško. Seznanil se je z letošnjimi usmeritvami ZPM Slovenije, uskladił dejavnosti v tednu otroka v naši občini ter se dogovoril o pripravi osrednje občinske prireditve v naši občini v tem letu.

Koordinacijski odbor tedna otroka spodbuja in predlaga ob letošnjem tednu otroka:

Društva prijateljev mladine, vrtci in šole, knjižnice, kulturna in telesnokulturna društva - vsi družbeni dejavniki ob tednu otroka in v oktobru pripravimo sestanke članstva, na njih pa sprejmemo določene delovne programe za svoje področje. Dejavnosti za otroke razvrstimo tako, da bodo potekale vse leto. Še naprej pripravljamo že utečene dejavnosti ob tednu otroka (srečanja, okrogle mize, risanje na asfaltu, kulturne in druge prireditve za otroke, obiske pri družinah z več otroki, predavanja za starše, ustanavljanje klubov staršev). Posebno pozornost namenimo otrokom, ki niso v vzgojno-varstvenih organizacijah, poskrbimo predvsem za vse tiste otroke, ki so kakorkoli ogroženi (brez varstva, brez urejene prehrane, obleke, učil idr.) oziroma živijo v neurejenih družinah. Nastopajmo kot »družbena vest«.

»Otroku zdravo in varno okolje«

Ob svetovnem tednu otroka pozivamo h krepitvi zavesti, da so otroci naša prihodnost. Prihodnost pa je v nevarnosti, ker ne skrbimo dovolj za zdrav razvoj in kakovostno življenje otrok. Zdaj smo pogosto priče temu, da je

skrb za otroka marsikje zapostavljena; mnogi varčujejo prav pri otroku, osnovne potrebščine, nujne za otrokovo rast in razvoj, so izredno drage. Ali se zavedamo, da je naša prihodnost odvisna prav od tega, koliko bomo že zdaj vložili v razvoj mladega rodu?

Pozivamo vse občinske dejavnike, naj neprenehoma skrbijo, da se bodo otroci in mladostniki razvijali v zdrave ljudi. Ne varčujemo torej tako, da bi siromašili dejavnosti, ki smo

»Res, kako je narava umazana. Pred leti so bila tu polja, travniki ... Zdaj so pa hiše in tovarne, ki oddajajo strupene pline. Reke so umazane, rib ni več toliko kot prej. Zdaj, kamor se ozreš, vidiš na tleh smet. Tudi v gozdovih ne bo več čistega zraka. Ali res moramo biti tako hudobni do rek, gozdov ...? Če bomo še naprej tako malomarni, se bomo še zastrupili. Mislim, da bomo morali kaj ukreniti.« (Tanja Kunej, COŠ Adam Bohorič, Brestanica; prispevek ob ekološki konferenci v Krškem, 1987)

Ob tednu otroka

dajemo pobudo in prošnjo za ustanovitev še enega oddelka predšolskih otrok, kjer bodo otroci z motnjami v razvoju (t. j. razvojnega oddelka).

Kaj že imamo v naši občini?

1. Imamo strokovno delovno skupino, ki skrbi za zgodnje odkrivanje otrok, ki so moteni v razvoju. Njih število v naši občini ne odstopa od povprečja, ki ga navaja strokovna literatura.

Delovna skupina tudi uspešno sodeluje s starši in pri delu specialnega pedagoga.

2. Imamo že en razvojni oddelak, v katerem je sedem otrok. Otroci, ki so v razvojnem oddelku, so hkrati vključeni tudi v redne skupine v vrtcih naše občine. Z ostalimi vrstniki se skupaj igrajo do 8. ure zjutraj. Potem jih pride iskat varuhinja in jih odpelje v razvojni oddelak, kjer poteka intenzivni specialpedagoški del programa, ki ga vodi specialni pedagog. Ob 11. uri se otroci vračajo v svoje matične skupine, kjer jedo, spijo ali ob igri čakajo svoje starše. V ta oddelak vozimo otroke iz Podbočja, Kostanjevice in enot vrtca v Krškem.

Specialni pedagog ima poleg dela v razvojnem oddelku enkrat tedensko individualno ali skupinsko delo še s šestimi otroki, ki so sicer v rednih skupinah v vrtcih.

3. Imamo bogato razvite oblike sodelovanja in dela s starši. O tem lahko spregovore starši sami.

Kaj potrebujemo?

Še en razvojni oddelak.
Sedem otrok iz Rake, Brestanice, Senove-

jih s trudom razvili, ampak storimo vse, da uresničimo vse dobre zamisli.

Geslo letošnjega tedna otroka OTROKU ZDRAVO IN VARNO OKOLJE naj vodi in zavezuje vse: starše, vzgojitelje in učitelje, zdravnike, strokovnjake na vseh področjih, aktiviste, skratka vse ljudi.

Vida Ban

Teden otroka: slaba vest vseh tistih, ki zanje (in za svojo prihodnost) ne zmorejo storiti vsak dan nekaj dobrega! (Foto: Črt Čargo)

ga, okolice Koprivnice in Velikega Podloga, ki so moteni v razvoju, še čaka skupaj s svojimi starši, da tudi zanje organiziramo vrtec po njihovi meri. Dvanajst otrok čaka na individualno specialno obravnavo. Zanje imamo prostor, ki smo ga prijetno uredili s pomočjo DO. S sredstvi, zbranimi na dveh dobrodelnih koncertih, ki ju je organiziralo Društvo za pomoč duševno prizadetim v Krškem, smo kupili avto, s katerim bo vsak dan prihajala po otroke prijazna varuhinja, in pohištvo, ki čaka, da ga bomo razporedili tako, da bo njim všeč.

Nimamo pa sredstev za delovanje razvojnega oddelka, za zaposlitev specialnega pedagoga in varuhinje. To bi namreč pomenilo širitev programa otroškega varstva v občini Krško.

Program za razvojno motene otroke je v obstoječi in bo po doslej znanih izhodiščih tudi v novi zakonodaji zagotovljen program. Vložena sredstva se bogato obrestujejo.

Apeliramo na Izvršni svet naše občine, na delegate vseh treh zborov, da zagotovijo sredstva za te otroke. Tako bi pokrili trenutne potrebe za celo občino, in ne samo za nekatera območja.

Otrokom, ki so moteni v razvoju, in njihovim staršem bomo zagotovili strokovno in tudi človeško pomoč.

Ravnateljica VVZ:
Polonca Urek